Published and distributed under Permit (No. 739) authorized by the Act of October 6, 1917 on file at the Post Office of Boston, Massachusetts. By order of the President
A. S. Burleson.
POSTMASTER GENERAL.

Tel. So. Boston 2408.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

The Lithuanian Weekly "SANDARA"
Published by the Lithuanian National League of America.
K. J. PAULAUSKAS
Sec'y and Business Mgr.
YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States $2.50
To Foreign Countries $3.00
"SANDARA"
327 E Street, Boston 27, Mass.

KAINA 5 CENTAI.

No.36 So. Boston, Mass., Rugsėjo(September) 6 d., 1923 m. Metai X

200,000 Japonų žuvo

Baisinga nelaimė patiko Japoniją. Pereitą šeštadienį, rugsėjo 1 d., žemės drebėjimas išardė daugybę miestų, griuvėsiuose kilo ugnelė, kuri degino namus ir drauge žmones ir, da lyg to negana, žemės drebėjimo sukelta didelė marių banga paskandino šimtus laivų ir, užliedama krantus, prigirdė tukstančius žmonių. Kiek japoniečių žuvo, iki šiol da tikrai nežinia, nes visos nelaimės ištiktame krašte telefonų ir telegrafų vielos yra sutraukytos. Žinių gaunama tik bevieliu iš Tomioka ir retkarčiais telegramomis iš Japonijos per Shanghai. Pirmiausiosios žinios skelbė, kad yra žuvę 100,000 japonų, bet vėlesnės sako, kad yra žuvę daug daugiau: manoma, kad žuvo nemažiau 200,000, o gal žuvusių skaičius sieks ir 250,000.

Išgriauta visas miestas Tokio ir viskas 50 mylių aplinkui į visus kraštus nuo miesto. Apie miestų Tokio ir Jokohama padėti perdėtinis bevielės stoties Tomioka sako, kad ten yra "pragaras." Triobos griuva, ugnis visur platinasi, negyvi ir mirštanti ant kiekvieno žingsnio; eksplioz̨ijos ir sužeistųjų riksmas baimės pripildo širdis tų, kurie da iki kol išlikę gyvi.

Ką žemės drebėjimas ir gaisrai nesunaikino, tą dabaigė milžiniška marių banga, kuri užliejo kraštą.

Miestas Nagoya, turėjęs 620,000 gyventojų, visas sunaikintas. Beveik jokio triobėsio neliko Yamanote distrikte — tame distrikte yra šie miestai: Honjo, Fugagawa, Akusaka, Shitaya, Nihonbashi ir Kanda.

Yokohamoj ugnelė prasidėjo svetimtaučių skyriuje ir greitai perėjo į biznio skyrių, kurį tuo sunaikino.

Miestas Atama sunaikintas ir 6000 ar 7000 žmonių užmušta. Mieste Ito marių banga nuplovė daugiau per 500 namų, ir 600 žmonių žuvo, kad Sasako geležinkelio stotis griuvo. Tokio miesto gatvės užverstos negyvėlių kruvomis. Laivų stotį Yokohamoje nuplovė marių banga.

Karaliaus (mikado) rumai užsidegė, karaliunas tuo išgabentas į Akasaka palicių. Pats mikado buvo saugioje vietoj Nikko vasaros rumuose. Yra nepatvirtinti gandai, kad nužudytas naujasis Japonijos ministerių pirmininkas griovas Yamamoto.

Žemės drebėjime yra užmušti du Japonijos buvusieji premierai: kunigaikštis Matsukala ir grafas Takahashi.

Butų per ilga rašyti visa litanija vietų, kuriose, jau kiek iki šiol žinia, žuvo šimtai ir tukstančiai, nes yra šimtai miestų ir miestelių, kurie yra sulyginti su žeme.

Stoka Maisto.

Šimtai tukstančių negyvų ir milijonai be pastogės — tokia padėtis Japonijoje apielinkėje Tokio. Išlikę gyvi neturi maisto ir valgomų daiktų palaikus graibo iš vandens. Mieste Tokio dėlei maisto kilo riaušės, ir žandarai su nuogais kardais priversti yra eiti į riaušininkų eiles ir daryti tvarką.

Prezidento Atsišaukimas.

WASHINGTON, D. C., rugp. 3 d. Šiandie prez. Coolidge išleido atsišaukimą į Amerikos žmones šelpti nukentėjusius japonus. Amerikos Raudonasis Kryžius paskirtas kaipo organizacija, per kurią pagelba privalytų eiti.

K. Bizauskas Liet. Atstovu

Balfinco,
Boston.

Bizauskas atstovu Washingtonan. Majoras Žadeikis konsulu Chicago. Čarneckis Londonan.

Bagočius.

Taigi gauname naują atstovą —Kazį Bizauską. Jis gimęs 1892 m. Gimnazijas lankė Mintaujoje, Šveicarijoje, Vilniuje ir baigė Kaune. Teisių mokslus ėjo Maskvos universitete. Politikoje pasižymėjęs kaipo vienas iš pirmųjų Ateitininkų organizatorių. Buvo Panevėžio gimnazijos inspektorius. 1917 m. išrinktas į Lietuvos Valstybės Tarybą. 1919 m. II. Kabineto paskirtas į Londoną atstovybę patarėju. 1920 m. buvo deleguotas į Maskvą su taikos derybų komisija.

Išrinktas į Steigiamąjį Seimą krikščionių demokratų surašu. VI-me Kabinete buvo Švietimo Reikalų Ministeris.

Buvęsis klerikalų atstovas V. V. Čarneckis, kurs pirmiau buvo nuskirtas Rygon, gavo geresnę vietą — Londoną. Jo draugai triukšmingu šaukimu negalėjo sulaikyti jo Amerikoje, bet visgi išrėkė jam geresnę vietą, negu Latvija.

Tikimės, kad gerb. K. Bizauskas atstovaus visą Lietuvą, o ne vien klerikalus, kaip tą yra daręs tas, kurį jis dabar pavaduoja.

7,7000 Lenktyniuoja į Ameriką.

Septyni laivai su 7,700 imigrantų lenktyniuoja į Bostoną. Laivai turi čia buti šeštadienį ir sekmadienį, rugsėjo 1 ir 2 dd., kad buti pirmiems rugsėjo kvotai.

Manoma, kad ir iš New Yorko atvyks laivų su imigrantais, nes New Yorke kvota pirmiau išsibaigs.

Geras Pelnas.

NEW YORK, rugp. 29 d. Kad Vokietijos markės atpigo iki to laipsnio, jog už 10c. galima buvo gauti milijonas markių, kai-kuriose vietose ant gatvių gudruoliai pardavinjo 20,000 markių už 20c. Kai-kurie jų vos spėjo atsinešti naują markių milijoną iš Biržos. Tokiu budu jie pirkę milijoną už 10c., pardavė jį už $20 — neblogas "uždarbys."

Pati Parduotų Vyrą už $25.

BOSTON, MASS. Mrs. Annie Stella Woodbury O'Coin padavė laikraščiui paskelbimą, kad ji parduoda vergijon savo vyrą — už ne mažiau, kaip $25 sąvaitei. Ji gyvena Haverhill, jos vyras yra 50 metų ir netenka darbo prie pakavimo čeverykų, o čia artinasi šalta žiemelė. Taigi apsukri pačiukė nutarė parduoti vergijon savo vyrą, kurs sutinka buti parduotas. Laikraščiai jos skelbimą patalpino naujienų skyriuje, bet vyro iki šiol, rodos, da niekas nepirko.

10 Centų už Milijoną Markių.

NEW YORK, rugp. 29 d. Vokietijos markė da žemiau nukrito — šiandie čia parduoda milijoną Vokietijos markių už 10 centų.

Nori Rusiško Universiteto

LVOVAS. Čia buvo susivažiavimas ukrainiečių studentų. Dalyvavo 131 delegatas. Tarpe priimtų rezoliucijų yra tokia: po ginklų kovos, kurią kėlė mus jaunimas 1918 ir 1919 m., nutariama toliau vesti kulturinę kovą. Susivažiavimas skaito įsteigimą Lvovoje ankštesniųjų mokyklų vyriausių postulatu. Su džiaugsmu sveikina užsimezgimą ukrainiečių aukštesniųjų mokyklų Kuratoryum'o. Toliaus ragina nesileisti į jokias derybas su Lenkijos valdžia Lvovo Ukrainos aukštesniųjų mokyklų klausimu ir kiekviename atsitikime pasilaiko sau įpatingą padėtį. Ant galo ragina sukelti kaip galint didžiausią propagandą, kad sudarius nepriklausomą ukrainiečių universitetą Lvove.

Russijos Nenori Pripažinti.

Prez. Coolidge pareiškė, kad Suv. Valstijos nepakeičia politikos link Russijos. Kol Maskolija nepriims amerikoniškų principų, tol Amerika nemano daryti kokius nors diplomatinius santikius su ja. Didelė agitacija eina Baltamjame Name, kad Maskolija butų pripažinta, tad valdžia davė suprasti, kad Maskolija tik tada bus pripažinta, kada ji duos neabejotinus prirodymus, kad pildys tarptautines obligacijas ir išsižadės komunistinių bolševizmo doktrinų.

Už Maskolijos pripažinimą stoja daugelis senatorių ir atstovų, tarpe kurių pažymesni: La Follette, Heflin, Magnus Johnson, Brookhart, Frear, ir Huddleston.

Anglekasiai Išėjo Streikan

HARRISBURG, Pa., rugp. 31 d. Kietosios anglies streikas prasidėjo šiandie. Nors streikas apšauktas nuo vidurnakčio, bet apie 90 nuošimčių anglakasių aktualiai streiką pradėjo nuo 3:30 val. po pietų, kada jų darbo valandos pasibaigia; čia jie pasiėmė savo "tulšis" (darbo įrankius) ir parėjo namo streikuoti. Nakties darbininkai metė darbą vidurnaktyje. Pennsylvanijos gubernatoriaus Pinchot'o pasistengimai prašalinti streiką nepasisekė.

Delko Streikas?

Gub. Pinchot'o pasiulymas buvo, kad angliakasiams butų pakelta mokestis 10 nuoš. ir kad butų įvesta 8 val. dienos darbas. Į Pinchot'o pasiulymus abi pusės šiaip žiuri:

1) Aštuonių valandų dienos darbas. Abi pusės sutinka.

2) Pakelti mokestį 10 procentų. Operatoriai neapsiima mokestį kelti, vien apsiima turėti arbitracijos tarybą, kuri išspręstų mokesčių klausimus, ir jie reikalauja, kad butų pasirašyta ilgų metų kontraktai, geriausiai, kad ketverių metų. Ankliakasiai priimtų 10 nuoš. pakėlimą "kaipo žingsnį geron linkmėn, bet sako, kad tas nepatektina 90,000 dienos darbininkų, nes duoda didesnį mokesties pakėlimą tiems, kurie ir dabar daugiau uždirba ir mažesnį pakėlimą mažiau uždirbantiems.

3) "Pilnas pripažinimas unijos be "check-off," bet su teisėmis unijai turėti savo atstovą, kad mokestys yra išmokamos." Operatoriai laiko tą kaipo tolesnį palaikymą to, kas ir šiandię yra, ir pristoja. Angliakasiai priešinasi gubernatoriaus sumanymui atmesti "check-off."

4) Į Pinchot'o pasiulymą "pilno pripažinimo kolektyvių derybų principo" operatoriai atsakė, kad jie dabar laiko tokį principą esančiu ir gatavi jį tokioje formoje ir toliau palaikyti; angliakasiai nesutiko su tokia interpretacija.

Operatoriai sako, kad įvedimas visuotino aštuonių valandų dienos darbo dadėtų kas metai po $2,250,000 išlaidų ir kad pakėlimas 10 nuoš. mokesties dadėtų kitus $30,000,000.

Vėl Karė Europoje

50,000 Politikinių Kalinių Maskolijoje.

MASKVA. Dabar Maskolijoje kalėjimuose yra apie 50,000 politikinių kalinių. Jų tarpe 60 nuoš. yra iš darbininkų, 25 nuošimtis iš aristokratijos ir 15 nuoš. iš inteligentijos. Padėjimas kalėjimuose baisus. Kaliniai sukimšti į skyles be langų ir šviesos. Tarpe suimtųjų yra daug socializmo vadų. Kada kalėjimai jau buna perpildyti ir atvaromi naujai suimtieji, tai prasideda "valymas."

Beprotnamiai perpildyti. Ten gruda be jokio atsižiurėjimo visus paskirtus žuvimui žmones. Mirties ištarmės išduodamos labai lengvai, be didelių formališkumų. Paskutiniais laikais sušaudyta 22,138 žmonės. Iš visur ateina gandai apie sušaudymą ukininkų, pasipriešinusių sovietų valdžiai.

Gimė "Marių Merga."

CAMDEN, N. J., rugp. 29 d. Čia pas graborių yra kunelis kudikio, panašaus į "Marių Mergą," kurį daktarai ir medikaliai ekspertai akylai apžiurinėjo.

Kudikio galvutė ir rankutės yra normalės. Paviršium žiurint nieko dideliai įpatingo nematyti, bet X. spindulių fotografijos parodė, kad nėra nė nugarkaulio, nė šonkaulių, nė klubakaulių. Kunelis apačioje susismailina į vieną galunę, tarsi į žuvies uodegą, bet žvynų nėra.

Kunelis yra Mrs. George Kephart graborinėje, bet ji nesako, kas yra tos "Marių žuvies" tėvai. Tik tiek pasako, kad motina yra 17 metų, tėvas taipgi jaunas. Kudikis miręs už minutos ar dviejų po užgimimo.

Maliarija Baltgudijoj.

VARŠAVA. Iš čia pranešama, kad beveik visa Baltgudija, įpatingai gi Minsko apielinkė, apimta maliarijos epidemijos. Padėtis su kiekviena diena eina blogyn, nes Baltgudijoje yra sunku gauti chininos.

Veikiančios Baltgudijoje Amerikos labdaringosios draugijos gavo kovai su maliarija visą vagoną chininos.

Grekijos Kunigaikštienė Miršta.

LONDONE rugp. 29 d. naktį mirė Anastazija, Grekijos kunigaikščio Christofero pati. Mirė vėžio liga, iš kurio norėdama išsigydyti ji išleido daktarams milžiniškas pinigų sumas. Ji buvo amerikietė, našlė milijonieriaus William B. Leeds. Jos lavonas bus atsiųstas į New Yorką ir palaidotas Woodlawn kapinėse, šale jos tėvų.

Italija Pradėjo Karę.

Rugpiučio 31 d. Italija pradėjo karę prieš Grekiją. Išsodino savo kareivius ant salos Corfu, pirma apibombardavę grekų triobėsius ir užmušę kelis žmones, tarpe jų ir pabėgėlių.

Roma sako, kad tai nėra karė, tik ramus ir laikinas užėmimas salos, kad priversti Grekiją atsiteisti už užmušimą penkių Italijos rubežių komisijonierių.

Grekijos valdžia liepė savo delegacijai Genevoje pastatyti šį klausimą Tautų Lygos tarybai. Italijos griežtas pasielgimas visiems nepatiko, bet Mussolini, regimai, yra užsispyręs griebties griežtų priemonių.

15 Užmuštų, Daug Sužeistų.

CORFU, rugp. 31 d. Šiandie po pietų buvo paimta sala Corfu po smarkaus bombardavimo, kuriame mažiausia 15 grekų civilių žmonių buvo užmušta.

Antrą valandą po pietų buvo pareikalauta, kad Corfu pasiduotų. Šaudymas prasidėjo 5 v. Policijos mokykla sugriauta ir apšaudytas senasis fortas. Forte užmušta pabėgėlių.

Italija Grumoja Ignoruoti Tautų Lygą.

LONDONAS, rugp. 31 d. Susipykime Italijos su Grekija daug panašumo su tuo, kas buvo 1914 m. liepos mėnesyje, kada prasidėjo didėji Europos karė. Anglijos nuomone, Grekija išsyk ir atsakančiai atsakė į Italijos ultimatumą, pasiulydama pakaktiną laikiną atlyginimą, kol nebus viskas ištirta ir surasti kriminaliniai kaltininkai, kurie užmušė Grekijos-Albanijos rubežių nustatymo komisijonierius. Vienok Italija nepriėmė tų išlygų, kurias skaitė pažeminančiomis šalies garbei.

Maskolija Bijo Naujos Karės.

MASKVA. Maskvos Sovietas, išklausęs Radek'o raporto apie tarptautinę padėtį, išnešė rezoliuciją, kad visokiais budais tramdyti Vokietijoje įvykius, kurie galėtų sukelti visasvietinę karę. Rezoliucijos dalis taip sako: "Antantos politika — grumojimas naujos karės. Visados besikėsindami užgrobti Vokietiją, talkininkų valstijos padarys iš jos bazę naujam klupimui Maskolijos."

Drauge Maskvos Sovietas ragino armiją ir darbininkus visokiais budais auklėti komunistų revoliuciją Vokietijoje.

A.L.T.S. REIKALAI

PITTSBURGH, PA.

Sandaros kuopų pikniko raportas.

Piknike Amsiejaus farmoj, rugp. mėnesį už ženklelius įėjo $77.70, už saldainius $302.10,— labų $379.80.

Išmokėta: farma $25.00, muzikantams $24.00, spauda $10.-25, tikietai $2.95, alus 32.00, papsas 28.60, aiskrimas $20.25, mėsa, duona, orienčiai ir kitoki smulkųs daiktai $102.80, dovanos praisams 6.20 — labų $231.-80. Pelno nuo pikniko $148.00. Taigi visoms trims kuopoms lieka pelno po $49.33. Bet nežinia, ką padaryt su tuo centu —trims negalima pasidalinti. Vieni įneša į tveriantįsi apskritį paaukuoti, kiti kitiems tikslams. Na tiek to su tuo centu, bile laimėta po $49.33. Todėl tariu širdingą ačių visiems darbininkams, kurie apsiėmė ir dirbo, ir tiems, kurie nedirbo, ir visiems atsilankiusiems už gražų užsilaikymą.

Pikniko gaspadorius,
Juozas Virbickas.

WORCESTER, MASS. ..

Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 16 kuopos įvyks mėnesinis susirinkimas nedėlioje rugsėjo 9 dieną, 10:30 val. iš ryto, po numeriu 12½ Millbury St. Visi Sandariečiai malonėkite ateiti į susirinkimą ir naujų narių atsivesti.

Rašt. **K. Zurlis.**

NEW HAVEN, CONN.

Susirinkimas.

A. L. T. Sandaros 10 kp. laikys nepaprastą susirinkimą, utarninke, rugsėjo 11 d., 1923 m., pas K. A. Makarevičių ofise, Nr. 255 Wallace St. Pradžia 8 v. vakare. Visi nariai kviečiami atsilankyti. Kurių mėn. duoklės užsibaigė, užsimokėt, ir bus svarbių reikalų apsvarstymui, todėl malonėsit visi susirinkti.

Rašt. **V. Aleksninis.**

SUVIENYTŲ VALSTIJŲ VIEŠOS MOKYKLOS.

Per Suv. Valstijas, miestai turėdami 2,500 gyventojų, ar daugiau, užlaiko 2,401 atskiras mokyklų sistemas.

Mokyklos ir Mokyklų Namai.

1918 metais, 20,843 namai vartoti dėl mokyklų tikslų. Beveik ketvirta dalis tų yra miestuose su 100,000 gyventojų ar daugiau; 3,334 miestuose, kurie turi nuo 30,000 iki 100,000 gyventojų; 4,260 miestuose su nuo 10,000 iki 30,000 gyventojų; 3,884 miestuose su nuo 5,000 iki 10,000 gyventojų; 4,395 miestuose su nuo 2,500 iki 5,000 gyventojų. Mokyklų namai beveik lygiai padalinti tarp miestų į penkias grupes. Iš viso 1918 m. buvo 276,827 mokyklų namai Suv. Valstijose. Miestų mokyklų namai sudarė tik 7.5 nuoš. visos viešų mokyklų namų skaitlinės Suv. Valstijose.

Iš viso, mokyklų nuosavybė visų miestų mokyklų sistemos yra $1,258,933,000 arba $60,401 dėl kiekvieno mokyklos namo. Vidutinė vertė mokyklos namo yra $7,165. Vidutinė vertė kaimyniško mokyklos namo yra $2,831.

Mokytojai.

Miestų mokyklų sistema samdo išviso 2,512 vyriausius užveizdėtojus su pagelbininkais. 5,071 užveizdėtojus, ir 8,846 perdėtinius.

Visuose šalies miestuos, 241,-382 mokytojai pasamdyti. Tie mokytojai duoda pusę ar daugiaus savo laiko mokinimui. Iš tų, 216,319 yra moterys, ir 25,-063 yra vyrai. Matyt, jog 10.4 nuoš. mokytojų miestų mokyklose yra vyrai. 1910 metais buvo tik 8.7 nuoš. ir 1890 tik 8.2 nuoš. Per visą šalį vyrų mokytojų skaitlius sumažėjo, kuomet miestų mokyklose skaitlius truputį padidėjo. 37.1 nuoš. mokytojų dirba miestų viešose mokyklose. Tie mokytojai mokina 41.2 nuoš. vaikų.

Mokiniai.

Visose miestų viešose mokyklose yra 8,586,601 mokiniai, iš tų 4,239,467 yra vaikai, ir 4,-347,134 yra mergaitės. 41.2 nuošimtis visų viešų mokyklų vaikai randasi miestuose. Spėja, jog 1,021,127 vaikai lanko privatiškas ir parapijines mokyklas.

Sužinota, jog 39 nuoš. miestų turi mokyklų terminus iš nuo 176 iki 180 dienų, arba, geriau sakant, beveik visų miestų mokyklų terminas yra iš devynių mėnesių. Suvirš 25 nuoš. miestų turi terminą iš devynių ir pusę mėnesio. 8 nuoš. miestų turi dešimts mėnesių terminą. Keli miestai turi trumpus terminus, iš aštuonių mėnesių. Paprastai Suv. Valstijose 182 dienos sudaro paprastą miesto mokyklos terminą.

Paprastai mokinys lanko mokyklą tik 143 dienas iš reikalautų 182.

Nelemtas Demokratizmas

"Laisvė," kiek aprimusi vėl pradėjo smarkią akciją prieš valstiečius liaudininkus. Štai 164 Nr. straipsnyj "Valstiečių liaudininkų tiesos" mėgino mesti į valst. liaudininkus kriminalinio pobudžio kaltinimą, buk šie griauną valstybės biudžetą kas visvien, ką griauti valstybę. O griovimas tų valstybės neprietelių, anot "Laisvės", toksai yra, kad jie nenori duot miškų iškirsti.

Kaltinimas yra tuščias, kaip ir patsai kr. demokratų laikraštis "Laisvė." Valstiečiai liaudininkai parodė, kad galima biudžetas suvesti ir be miškų naikinimo. Čia pravartu keletą žodžių tarti, ypač demokratybės klausimu.

Visų pirma kr. demokratai iškilmingai pasisakė esą "sveiko demokratizmo šalininkais." Nei vokiečiai, nei belgai, nei kitų šalių socialistai neturį aiškių ribų demokratybei nustatyti, net ir suprasti negalį, kas tai yra demokratybė. Bet jie, kr. dem. esą "demokratai." Suprask, tik jie, kr. demokratai, turi jau aiškių ribų demokratybei nustatyti, tat jie ir ginsią tą "savąją demokratybę," ir tt.

Kr. demokratams prirodyti, kaip toji "demokratybė" gyvenime jų yra vykdoma, tam turim daugybę faktų, iš kurių pažymėtinas nors Seimo rinkimų laisvės varžymas. Ar tatai ne krikščioniškosios "demokratybės" vardan buvo imtasi niekuo nepateisinamų priemonių prieš valstiečius liaudininkus ir kitas kairesniąsias partijas?

Dažnai tenka girdėti iš kr. demokratų lupų iškilmingų pasigyrimų, kad, girdi, Steig. Seime jie budami daugumoje, įrodymui, kad jie esą "demokratais", priėmė ir Valstybės Konstituciją demokratybe pagrįstą. Šiuo reikalu ginčus kelti yra jau vėlu, bet vis dėlto reikia pastebėti, jog kr. demokratai perdaug besigirdami nutyli, kad ta konstitucija buvo baimės prieš kairiuosius padiktuota. Be to tą Konstituciją jie drąsiai laužo.

Mes nežinom, kurios "demokratybės" vadovaudamasis kr. demokratai pastaruoju metu ėmėsi darbo savivaldybėms griauti. Gal tatai yra daroma einant "evoliucijos" keliu, kaip tikina "mokytojas" kun. Vilimas.

Kiek "sveiko demokratizmo" esama kr. demokratuose, galima patirti ir iš jų kitų darbų. Sakysim, nustatyme valstybės tarnautojams atlyginimo nematoma demokratizmui pagrindo: algų pridėti daugiausia taikinta toms valdininkų kategorijoms, kuriose sėdi veik išimtinai kr. dem. partijos žmonės. Čia ne demokratizmas, bet proteklijonizmas greičiau bus. Tuo tarpu priimtame valst. biudžete paliekta šiems metams visai nereikalingos pozicijos, sudarančios sumą 27,863,600 litų. Taigi, kaip reikiant sutvarkius valst. biudžetą galėjo pakenčiamai apruošti valstybės tarnautojus, apseinant ir be "nepaprastosios miškų eksplotacijos."

Gi "Laisvės" filosofams primename Kristaus pasakytus žodžius: Saugokitės parizėjų raugo, tai yra veidmainystės (Luko 12, i.). D. Klaustutis.

Dėlei Musų Ateivybės Amerikon

"Sandaros" 34 Nr. p. P. Mikolainis str. "Musų Ateivybė Amerikon" pajudina svarbų reikalą musų agentų Amerikoje. Taipgi nušviečia tuos visus vargus, kuriuos keleiviai turi panešti pakol gauna išvažiuoti iš Lietuvos į Ameriką. Svarbiausia, kad dėlei mažo skaitliaus įleidžiamųjų keleivių į Suvienytas Valstijas pirkėjai laivakorčių daug pinigiškai nukenčia ir taipgi Lietuvoje keleivius privargina per keletą metų pakol gauna progą, Amerikos vizą, įvažiuoti į Suvienytas Valstijas. Pataria p. Mikolainis musų laikraščių redaktoriams ir "visuomenės sargams" informuoti musų liaudį, kad jie nepirktų laivakorčių pakol senieji keleiviai nebeatvažiuos, pakol nebus S. V. valdžios padaugintas iš Lietuvos skaitlius įvažiuojančių keleivių. Taipgi duoda receptą, kad pati Lietuvos valdžia nebeišduotų užsienio pasų, kaip panašiai daro Italų valdžia. Žodžių, p. Mikolainio užkliudytas klausimas musų agentams yra svarbus ir jis reikalinga musų spaudoje gan plačiai atvaizduoti, išpasakoti ir kaip čia musų agentai Amerikoje elgiasi ir kaip Lietuvoje visų garlaivių kompanijų atstovybių įgaliotiniai — agentai "kviečius kulia" iš musų nuvargusių ir bėdinų keleivių — imigrantų. Kad musų keleivių reikalus sutvarkius čia Amerikoje (pačius agentus) ir anoje pusėje, Lietuvoje, but geriausia, kad lietuviai agentai čia Amerikoje turėtų sąryšį, draugiją, turėtų savo tankesnius suvažiavimus, mitingus, kuriuose galėtų išpasakoti savo vargus su klientais, su laivų kompanijomis — savininkais ir svarbiausia su įvairiais agentais Kaune ir kitose Lietuvos dalyse, kur randasi garlaivių atstovybės. Jeigu mes agentai neturėsime savos organizacijos, pasitarimų, tai mes negalėsime pagelbėti savo tautiečiams nė čia Amerikoje, nė anoje pusėje, Lietuvoje. Pakol pačios laivų kompanijos parduoda laivakortes, neatsižvelgdami į ateivybės suvaržymą, tai mes, lietuviai agentai, negalėsime sustabdyti pirkėjus laivakorčių, neigi redaktoriai ar musų visuomenės sargai negalės visų perspėti, kad nepirktų. Jei mes atsisakysime norinčiam parsikviesti savo gimines, tai musų žmogelis nueis pas svetimtautį agentą, arba kad ir pas savą godų agentą, kuris neatsižvelgia į žmonių teises, bet dar jis turi tokį supratimą ir "unarą," kad jis parduoda kuodaugiau laivakorčių ir dar gauna pagyrų nuo laivų savininkų. Šiame dalyke jis save statos "geru biznieriu", įtekmingu tarp savųjų žmonių "agentu." Paveikslan, aš jau nuo kelių mėnesių neparduodu laivakorčių tiems savo piliečiams, kurie nori parsikviesti tolimesnes gimines (pusbrolius, pusseseres, dargi ir seserįs), bet kaip patėmijau, kad tie norintieji parsikviesti savo gimines nuėjo į "lašinių b-vės" agenturą ir jis ten "nusipirko" laivakortę. Tą patį jis but padaręs, kad jis but nuėjęs ir pas svetimtautį agentą, jis ten but gavęs laivakortę. Šiam dalykui prašalinti reikėtų surasti vaistų ir tik suvažiavę agentai galėtų aptarti šiuos dalykus ir daryti žygių, kad Lietuvos valdžia neišdavinėtų pasų tiems keleiviams, kurie keliauja pas tolimesnius gimones, tai yra tiems, kurie pagal S. V. teisės neįeina į pirmąją kategoriją; kad Lietuvos vyriausybė prisakytų savo įgaliotiniams — konsulams S. V. neliudyti tų dokumentų — affidavitų, kurie neįeina į pirmąją kategoriją, kad pati Lietuvos vyriausybė šį klausimą viešai paskelbtų, tada ir pačios laivų kompanijos bus priverstos prisakyti visiems savo agentams neparduoti laivakorčių Lietuvos piliečiams, kaip panašiai yra su Italų piliečiais arba su Mažosios Azijos valstybėmis. Taipgi, jei lietuviai agentai turėtų savo draugiją, galėtų daug pagelbėti ir Lietuvoje savo piliečiams norintiems ar prisirengusiems keliauti į S. V. Mes žinome, kad Kaune visos laivų kompanijos turi savo agenturas. Kitos didžiulės kompanijos, kaip panašiai White Star Line, net savo įstaigą turi. Kiek žinome iš tų visų agenturų tik viena yra lietuvių rankose, butent Kastantas Norkus atstovauja United States Lines. Kitos visos vedamos žydų arba kitų svetimtaučių. Lietuviai agentai čia Amerikoje susiorganizavę galėtų priversti laivų kompanijas turėti Kaune agenturos vedėjus lietuvius, o ne svetimtaučius. Galėtų diktuoti ir prisakyti, kad Kaune ir kitose vietose, kur tik agenturos randasi, kad jos neišnaudotų keleivių, neluptų nuo jų paskutinius skatikus; mes visi žinome, kad laivų kompanijos savo reprezentantams apmoka, duoda komisijas ir algas. O kaip dabar yra, tai musų nuskuręs keleivis net pačiam agentui Kaune arba agenturos darbininkui išmoka nuo $20 iki $100, kad tik išvažiuoti iš Lietuvos; apmoka, taip sakant, tik už agento pasitarnavimą, kad jis nuveda į užsienių ministeriją išgavimui užsienio paso, arba tik už parodymą, kur randasi Amerikos konsulatas. P. Mikolainis nenurodė agenturų Kaune, kurios paskutiniuosius kailius lupa nuo keleivių. Ir aš pats nenorėčiau tai nurodyti, nors man gerai žinoma yra tos visos agenturos, kurios nuo keleivių išlupo po $40 ir daugiau, kad parodė, kur yra Amerikos konsulas. Mat Kaune yra tik vienintėlė lietuvių agentura, tai K. Norkaus. Kad butų daugiau lietuvių įstaigų, tai galima butų nurodinėti. Bet Amerikos lietuvių agentų suvažiavimuose, mitinguose, tas galima but nurodyti ir tiesą pasakyti, kuri pasiektų musų spaudą ir pačius Kauno agentus.

Iš daugybės pavyzdžių pažymėsiu tik vieną dalykėlį. Dabar kada yra mažas skaitlius iš Lietuvos įleidžiamų į S. V. tolimesniems giminėms padaroma išmintingesniųjų agentų tik affidavitai ir jie siunčiami keleiviui. Nurodoma vien tik, kad jie kreiptųs pas lietuvį agentą Kaune. Keleivis gavęs affidavitą ir dargi Amerikos lietuvio agento laišką su nurodymais pasirupinti ant vietos reikalaujamus raštus, liudymus, nuvažiuoja į Kauną ir užeina į lietuvių įstaigą. Ir toje įstaigoje tarnaujantieji žmonės pirmiausia užklausia ar keleivis — aplikantas turįs $20. Nes patarnavimas tiek reikalaująs. Bet išmintingesnis keleivis žino dar ir daugiau agenturų ir jis nueina pas svetimtaučius ir tie svetimtaučiai pasako: mes tamstai viską padarysime už $5, bet jei laivakortė bus išpirkta ant musų linijos, tai mes tamstai ir tą penkinę sugrąžinsime. Ir keleivis gavęs iš Amerikos savo giminaičio ant pradžios darbų kokią 200 ar 300 litų, užmoka penkinę svetimtaučiui agentui, padaro pradžios darbus, prisiekia pas konsulą ir rašo savo giminaičiui į Ameriką, jog laivakortę išpirktų ant tos linijos, kur jau jis pradžią darbų padarė.

Paskutiniu laiku sugrįžta nemažai keleivių re-emigrantų. Žinoma, visus reikalingus dalykus: laivakortę ir tt. pirko lietuvių įstaigoje. Bet kad jam, keleiviui re-emigrantui, išgyvenusiam Lietuvoje penkius mėnesius reikėjo išsirengti, tai tik vienų vienam agentui reikėjo duoti "tipą" $40, nes, sako, kad jis, re-emigrantas, nebut galėjęs teišvažiuoti.

Kitas re-emigrantas, su šeima, su trejetą mažais vaikais turėjo permokėti už laivakortę $24, nes agentas paėmė už vaikus: 4, 7, ir 11 metų po $8 "head tax" ir tt.

P. Mikolainis gale savo straipsnio prašo amerikiečių lietuvių laiškų, kuriuose rašoma apie visus vargus paneštus išvažiuojant arba besirengiant išvažiuoti iš Lietuvos. Geras dalykas. Ypač geras dar tuomi, kad visiems lietuviams agentams duos progą tokius laiškus nuo savo klientų rinkti ir reikalui atėjus, juos viešai parodyti. Jei įvyktų lietuvių agentų pasitarimas — suvažiavimas, aš atvesčiau čielą glėbį nuo savo klientų laiškų, kuriuose rašoma, kad kaip tik nuvažiuoja į Kauną (jau per porą metų laiko, kaip jie į Kauną bevažinėję), tai vis agentai apskuta ir paskutinius skatikus išprašo neva už greitesnį išrengimą į Ameriką. Mažiau pasiskundimų nuo keleivių yra, kurie turi laivakortes ant angliškų linijų (apart Cunard linijos, nes ant šios lietuviams laivakorčių neturiu pardavęs).

Peržvelgus p. P. Mikolainio raštelį ir taipgi šį mano, mes visi matome, kad mums, agentams, suvažiuoti butinai reikalinga. Ir suvažiuoti but gerai netrukus. Paduočiau vietą: New York'as. **L. Agentas.**

LIETUVOS ŽINIOS

KAUNAS.

Pasikorė.

Liepos mėn. 31 d., 5 val. pasikorė Kedainių kelio ruožo viršininkas inž. Vladislauskis-Padalka. Priežastis nežinoma, bet spėjama, kad dėl šeimyniškų nesusipratimų.

Amerikos flotilė bus Klaipėdoj.

Musų atstovybės Vašingtone žiniomis, šią vasarą žada apsilankyti Klaipėdos uostan Amerikos flotilė su kreiseriu "Pittsburgh" priešakyje. Flotile vadovaus Rear-Admiral P. Andrews. Kelionės planas dar nėra galutinai nustatytas. Vienok admirolas Andrews drauge su savo adjutantu Harold O. D. Hunter jau išsiėmė musų vizas.

Ministerių Kabineto nutarimu, rugpiučio 1 d. švenčiama Lietuvos Respublikos Konstitucijos priėmimo metinės sukaktuvės.

Telefonų Valdyba praneša, kad liepos m. 28 d. įtaisyta tiesioginis telefono ryšys Papilys-Pandelys.

("L. žin.")

Lietuvių pogromas Vilniuje.

Gautomis iš Vilniaus žiniomis, lenkų valdžia vėl daro Vilniaus lietuvių inteligentų ir lietuvių kulturos įstaigų pogromą. Visai eilei lietuvių mokyklų mokytojų įvairiausiais išgalvotais pretekstais nebeleidžiama mokytojauti. Lenkų valdžios atstovai pareiškę lietuvių gimnazijos ir lietuvių mokytojų seminarijos vedėjams, kad neleisią šioms mokykloms veikti ateinančiais mokslo metais. Suimta apie 20 žmonių, baigusių šiais metais lietuvių gimnaziją ir mokytojų seminariją. Valdžia juos kaltina šnipinėjime, kas neturi nė mažiausio pagrindo. Laikydama juos kalėjime, lenkų valdžia siekia tikslo neleisti gimnazijos abiturientiems stoti į aukštasias mokyklas, o naujai išleistiems mokytojams varyti mokytojų darbą. ("L. žin.")

BAISI ŠEIMOS TRAGEDIJA.

ŠIAULĖNAI, Šiaulių apskr. Š. m. rugpiučio iš 6 į 7 d. Diktariškių vienkiemyj atsitiko baisi tragedija. To vienkiemio ukininko Jono Baturos 1 val. naktį užsidegė troba. Iš trobos išbėgo pašautasai (į rankas ir kaklą) dar gyvas šeimininkas Batura, kurs prieš mirdamas milicijai pareiškė: jį peršovęs jo paties sunus, Stasys Batura, 20 m. jaunikaitis; jo antrąją žmoną Teklę Baturienę nukovęs jų giminaitis, Albertas Butrimas, 18 m. jaunikaitis, abu moksleiviai ir šauliai. Baturos gyvenamoji troba su visu turtu ir nukautąja Teklia Baturiene sudegė. Liko išgelbėti iš ugnies dvejetas mažučių Baturų vaikučių. Nužudymo ir padegimo priežastis nežinoma. Suimtieji ir apkaltintieji jaunuoliai kalti esą neprisipažino. Eina tardymas.

TRAKIŠKIAI (Mariamp. ap.) Rugpiučio 5 d. vietos pavasarininkų kuopelė surengė vakarą. Rengimo komisija nutarė vakarą pradėti 3:30 val. Kviesdama svečius ir pranešinėdama nariams, griežtai pabrėžė laikysiantis savo nutarimo. Paskirtą dieną, 3:30 val. publikos buvo... 10 žmonių. Vienok, nežiurėdami jos "gausumo" artistai pradėjo vaidinimą. Ilgainiui prisirinko pilna salė. Kai kurie atėjo tik temstant, bet nabagai maža ką pelnė (gaila tik jų žygio), nes vakaras buvo užbaigta 9:45 val., ir turėjo visi skirstytis namo.

Vakarų rengėjams — puikus pavyzdys, punktualumo žvilgsniu...

ŠUNIS BEŠAUDANT LANGAS PERŠAUTA

Kaune, name prie Laisvės Alėjos, kur "Strzecha Rodzina" redakcija yra. Be to dar dvejeto kulkų pataikyta į sieną. Laimingu tik atsitikimu nepataikyta kokiam žmogui. Tat atsargiau su šunų šaudymais.

REKUČIAI, Švesč. apskr. Čion neseniai atjojo apie 20 ginkluotų lenkų milicininkų. Vieni apsiautė sodžių ir dabojo, kad kas neišbėgtų, kiti krėtė. Net iš senių reikalavo lenkiškų pasų, o iš jaunų kareiviavimo liudijimo. Suėmė apie 15 vyrukų. Bet moterys policininkus pavaišino suriais, sviestu, kiaušiniais, ir jie tuojau paleido 12, gi 3 išsivarė. Tačiau kelionėje pamatė, kad dar jauni, kariuomenėn jiems dar anksti stoti, tai ir tuos paleido. ("Liet.").

Fitz. James O'Brien.

Kas čia? Paslaptis.

(Tąsa)

Ruime buvo visai tamsu. Gazo atomas, kurs buvo paliktas degti, neapšvietė nė trijų colių apie degvietę. Užsimečiau alkunę ant akių, tarsi norėdamas užsidengti net nuo tamsos, ir stengiausia nemąstyti apie nieką. Veltu. Nelemtos temos, kurias Hammond'as palytėjo sode, spraudėsi į mano smegenis. Aš koviausi su jomis. Aš supyliau neva minties inercijos pylimus prieš jas. Bet jos vis telkėsi apie mane. Kad aš gulėjau nepasiklibindamas, kaip lavonas, tikėdamasis, kad visišku kuno neveiklumu iššauksiu dvasios pasilsį, baisus dalykas atsitiko. Kažkas nukrito, kaip man rodės, nuo lubų, tiesiok man ant krutinės, ir sekančią valandžiukę pajutau, kaip dvi kaulinės rankos slenka apie kaklą, stengdamosios užsmaugti mane.

Aš ne bailys ir aš gana stiprus vyras. Staigus užsipuolimas, vietoje prislopinti mane, labiausiai sukirkino manyje visas dirksnes. Mano kunas instinktu veikė, pirma nė kaip smegens turėjo laiko suprasti mano padėties baisybę. Akimirkoje mano raumeningos rankos apsipynė apie tą sutvėrimą ir spaudė, su visa desperacijos pajiega, prie mano krutinės. Už kelių sekundų kaulinės rankos, kurios buvo užspaudę man gerklę, pasileido, ir aš vėl laisvai atsikvėpiau. Tada prasidėjo baisinga kova. Didžiausioje tamsoj, neturėdamas jokios nuovokos, koks dalykas taip staiga ant manęs užsiklupo, rasdamas, kad mano rankos tovienio slysta dėlto, kad, kaip man rodėsi, mano užpuolikas yra visai nuogas, kandžiojamas astrių dančių į petį, į kaklą ir į krutinę, turėdamas tovienio ginti gerklę nuo poros kietų, vikrių rankų, kurių aš jokiu budu negalėjau sugriebti — tokia buvo aplinkybių kombinacija, prieš kurią kovoti ėmė visą mano stiprumą, ir gabumą ir drąsą, kiek tik aš jų turėjau.

Antgalo po bebalsių, mirtinų parkamuojančių imtynių aš pabloškiau savo priešą po savim eile netikėtinų pajiegos pasistengimu. Syk aną prislėgęs, su mano keliu ten, kas, aš maniau yra jo krutinė, aš žinojau, kad esu pergalėtojas. Silsėjausi valandėlę atsikvapstyti. Aš girdėjau, kaip tas sutvėrimas alsuoja po manim patamsėje ir jaučiau, kaip tvaksėjo jo širdis. Jis regimai taip pat pavargęs buvo, kaip ir aš; tas mane ramino. Čia aš atsiminiau, kad paprastai, prieš gulsiant, aš pasidėdavau po priegalviu didelį geltoną šilkų šnipždoką vartoti naktį. Aš pagrabailiojau jo; jis buvo ten. Da už kelių valandėlių aš šiaip-taip turėjau suraišiojęs to sutvėrimo rankas.

Aš jaučiausi dabar ganėtinai saugus. Nieko daugiau neliko daryti, kaip tik atsukti žiburį, pažiurėti, kas mano užpuolikas yra ir prikelti namiškius. Turiu prisipažinti, kad pradėjau jausties pasididžiavimą, kad pirmiau nesukėliau triukšmo; aš norėjau suimti vienas, be pagelbos.

Nė valandžiukei nepaleisdamas iš rankų, aš iš lovos stojau ant žemės, vilkdamas su savim suimtąjį. Buvo tik keli žingsniai nužengti iki žibintuvo; tuos aš nužengiau koatsargiausiai, laikydamas sutvėrimą suspaudęs kaip replėmis. Antgalo aš buvau uolakties tolume nuo kibirkštėlės mėlynos liepsnelės, kuri rodė, kur yra žibintuvas. Greitai kaip žaibas aš paleidau vienos rankos gniužtę ir paleidau visą šviesą. Tada aš atsigręžiau pažiurėti į savo suimtąjį.

Nesistengsiu nė apsakinėti mano jausmus nuo tos valandėlės, kad užžiebiau gazą. Aš turbut suspigau iš persigandimo, nes greičiau negu į minutą mano ruimas prisipildė mus namų gyventojų. Aš ir dabar drebu atsimindamas tą baisingą valandą. AŠ NIEKO NEMAČIAU! Taip; viena ranka aš turėjau stipriai apglėbęs apvalų, alsuojantį kuno liemenį, kita mano ranka iš visų pajiegų gniaužę gerklę taip šiltą ir, regimai, taip mėsingą, kaip mano; vienok, su ta gyva substancija mano glėbyje, su jo kunu prispaustu prie mano ir visoje didelės gazo liepsnos šviesoje aš visiškai nieko nemačiau! Net nė pavefkslo —garo!

Aš negaliu įsivaizdinti, net nė dabar, padėties, kokioje aš atsiduriau. Aš negaliu pilnai atsiminti to stebėtino įvykio. Vaidintuvė veltu stengiasi apimti tą paradoksą.

Jis kvėpavo. Aš jaučiau jo karštą kvapą ant savo veido. Jis baisingai muistėsi. Jis turėjo rankas. Jos kibo į mane. Jo oda buvo švelnį, kaip mano. Jis ten buvo, prispaustas prie manęs, tvirtas kaip akmuo — bet visai neįžiurimas!

Stebiuosi, kad aš neapalpau ar iš galvos neišėjau toj pačioj valandoj. Matyt, koks stebėtinas instinktas palaikė mane, nes, vietoje paleisti tą enigmą, aš rodos vis daugiau galės įgijau tos baisybės valandoje ir spaudžiau savo glėbį su tokia stebėtina pajiega, kad jutau, kaip tas siaubunas merdėjime drebėjo.

Šioje valandoje Hammond'as įėjo į mano ruimą pryšakyje mus šeimos. Kaip tik jis pamatė mano veidą — į kurį, aš manau, turėjo buti baisu žiurėti — jis pribėgo prie manęs, sušukdamas: "Dėl Dievo, Harry, kas pasidarė?"

—Hammond'ai! Hammond'ai! — aš sušukau:— Eikš čion. O! tai baisu! Mane užklupo kažkas lovoje, ką aš sugriebiau. Bet aš negaliu jo matyt, negaliu matyti!

Hammond'as, įtikintas, be abejo, tikru baimės išsireiškimu ant mano veido, žengė prie manęs žingsnį ar du, susirupinęs ir dvejodamas. Labai aiškiai girdimas kikenimas atėjo nuo kitų namiškių. Tas slopinamas juokas padukino mane. Juokties iš žmogaus tokioje padėtyje! Tai aršiausios rušies beširdingumas. DABAR aš suprantu, dėlko žmogus, iš visų galių besigaliojantis su regimu nieku ir šaukiantis pagelbos, rodėsi juokingas. TADA toks didelis buvo mano įpykimas ant tos pašaipios gaujos, kad jei aš bučiau turėjęs galę, bučiau juos visus negyvus padėjęs ant vietos.

—Hammond'ai! Hammond'ai! — aš vėl šaukiau:— dėl Dievo eikš pas mane! Aš nė valandėlę ilgiau negaliu išlaikyti šitą... Daiktą. Jis įgali mane. Gelbėk mane! Gelbėk mane!

—Harry! — priėjęs pakuždėjo man Hammond'as:— tu per daug rukei opiumo.

—Aš prisiekiu tau, Hammond'ai, kad čia ne regykla — aš jam taipgi pakuždomis atsakiau:— Ar tu nematai, kaip jis besimuistydamas mane visą purto? Jei tu netiki, persitikrink pats. Pačiupinėk, dasilytėk jo.

Hammond'as priėjo ir siekė ranka tos vietos, kurią aš jam parodžiau. Jis laukiniai suspigo. Jis taipgi sučiuopė!

Jis netruko sujieškoti, kur mano ruime ilgą šniuro galą ir jau raišiojo ir brukliavo apie nematomąją esybę, kurią aš spaudžiau glėbyje.

—Harry — sakė jis užkimusiu, neramiu balsu, nes nors jis stengėsi šaltai elgties, jis buvo susirupinęs:— Harry, dabar nėra pavojaus. Gali jį paleisti, jei pavargęs. Jis jau negali pasijudinti.

Aš buvau jau visai pavargęs ir noriai paleidau.

Hammond'as stovėjo laikydamas galus virvės, rišančiosios Nematomąjį, apsisukęs ant rankos, kad prieš jį, tarsi pati laikydamasi, buvo surazgyta, sumazgyta virvė, tarsi aptempta apie tuščią vietą. Aš niekad nemačiau žmogaus taip nusiminusio. Vienok jo veidas rodė drąsą ir pasirįžimą, kuriuos, aš žinojau, jis turėjo. Jo lupos, nors išbalę, buvo stipriai sučiauptos ir tik dirstelėjus lengva buvo pamatyti, kad nors jis buvo apimtas baimės, bet nebuvo jos parblokštas.

Sumišimas tarp namiškių, kurie buvo liudininkai tos nepaprastos regyklos tarpe manęs ir Hammond'o, kad jie dabojo pantominą rišimo Kažko besimuistančio, kad matė mane sudrimbantį iš pervargimo pasibaigus mano pareigonis kalinio sargo — nuogandis ir sumišimas žiurovų, viską tą tėmijusių, negalima aprašyti. Silpnesnieji išbėgo iš namų. Keli, kurie pasiliko, susiburė pas duris, ir negalima buvo jų prisišaukti prieiti prie Hammond'o ir jo imtinio Bet vis da netikėjimas kyšojo per jų baimę. Jie neturėjo drąsos persitikrinti, ir vis jie abejojo. Veltu aš maldavau vyrų prieiti artyn ir dasilytėjimu persitikrinti, kad šiame ruime yra gyvas sutvėrimas — nematomas. Jie netikėjo, bet neišdrįso pataisyti savo klaidą. Kaip gali tvirtas, gyvas, kvėpuojantis kunas buti nematomas — jie klausinėjo. Mano atsakymas buvo tokis. Aš pamojau Hammond'ui, ir mudu abu, atmesdamu pasišlykštėjimą dasilytėti nematomojo gyvuno, pakėlėme jį nuo žemės, taip kaip jis surazgytas buvo, ir nunešėme į mano lovą. Jis svėrė apie tiek, kai keturiolikos metų vaikas.

—Dabar, draugai — aš tariau, kad Hammond'as ir aš laikėme iškėlę gyvuną virš lovos: —aš galiu jums prirodyti, kad čia yra tvirtas, svarus kunas, kurio, vienok, jus negalite matyti. Bukite malonųs stropiai daboti lovos paviršį.

Aš pats iš savęs stebėjausi, kad galiu šį keistą įvykį taip šaltai kamantinėti; bet aš buvau atsipeikėjęs iš pirmosios baimės ir jaučiau tarsi mokslinį pasididžiavimą, kurs viršijo visus kitus jausmus.

Tuomi visi sužiuro į mano lovą. Duotu ženklu Hammond'as ir aš paleidome sutvėrimą kristi. Atsiliepė sunkus kritimas kieto kuno, atsimušusio į minkštą patalinę. Lovos medžiai sugirgždėjo. Gilus įsispaudimas apsireiškė ant priegalvių ir ant paklojimo. Liudininkai, kurie šį dabojo, visi drauge suunkstė ir šoko iš ruimo. Hammond'as ir aš pasilikova du vienu su musų Misterija.

Valandžiukę tylėjome, klausydami nelygaus, sunkaus alsavimo gyvuno ant lovos ir dabojome, kaip gaubosi paklojimas, kur anas bepajiegliai stengėsi išsiliuosuoti iš ryšių. Tada Hammond'as prabilo.

—Harry, baisus dalykas.

—O, kobaugiausias.

—Bet ne neišaiškinamas.

—Ne neišaiškinamas! Ką tu manai? Taip niekad neatsitiko nuo svieto sutvėrimo. Aš, Hammond'ai, nežinau, nė ką mislyti. Dieve duok, kad aš nebučiau sukvailiojęs, ir kad čia nebutų bepročio fantazija!

(Pabaiga bus)

Sena Motė.

(Mano Stasės vestuvėm atmint)

Užaugino motušėlė
jaunąją dukrelę
veidu skaisčią, liemenėliu
liekną, kaip liepelę.

Ir sukrovė motušėlė
kraitį negirdėtą—
plonų drobių, audinėlių,
kaip sapne pridėtą.

Margų skrynių nepakelti
šešiems bernužėliams,
margų skrynių nepavežti
šešiems juodbėrėliams.

Susimąstė motušėlė:
kam dukrą žadėti?
Tai parupo sengalvėlei:
kas mokės mylėti?

Gal koks jaunas karaliunas
atjos pas dukrelę?
Bet... kam... senasai tėvunas
tai mylės mergelę.

Antai turtų pas jį dvaras
krautinai prikrautas...
Nenorės?... Pripratins
juodu žiedelis užmautas...

Mąsto, džiaugiasi senoji
ir tėvuną myli...
Tik dukrelė liusta, bala
ir užklausta tyli...

Žalioj lankoj
nebaltuoja
grėblys išrašytas...
Žalioj pievoj,
nors suvytęs,
šienas nevartytas...

—Gal pamigo
dukružėlė
aukštąjam svirnelyj?
Gal užmiego dukružėlė
dukružėlė
rutų daržėlėlyj?—

Svirnan žengia
motušėlė.
Patalėlis baltas
seniai klotas,
seniai gultas,
seniai netaisytas...

—Gal daržėlyj?—
eina motė.
Čia pat ir dukrelė...
—Kur bevaikštai
ankstų rytą?—
barasi senelė

—Kodėl tavo
vainikėlis
resele miglotas?
Kodėl baltas
patalėlis
lig šiol nepaklotas?—
Tyli jauna
mergužėlė...
Sudreba lupelės...
—Oi, močiutė,
sengalvėle!—
Krinta ašarėlės...
. . . . . .
Susirupino močiutė,
veidas apsiniaukė:
jos dukrelė pamylėjo,
ko visai nelaukė...

Josios dukrą vargdienėlis
jaunas pamylėjo,
jauna dukra vargdienėlio
buti pažadėjo...
. . . . . .
Ir prakeikė
savo dukrą
sena motė: — žuki!
Kiaurai žemės
su jaunuoju
ir turtais prasmeki!—

Susiuobavo
juoda žemė
ir rumai suslinko—
kiaurai žemės
jie nuėjo—
jauna dukra dingo...

O bernužiui
vargdienėliui
kitaip buvo skirta:
jis sustingo
ir pavirto
į ąžuolą tvirtą...

Vietoj rumų
tvyska, žėri
mėlsvas ežerėlis;
pakraštyj
svyruoja, braška
jaunas ąžuolėlis...

Amžiais liudi,
amžiais žiuri
į ežero dugną—
bene gaus dar
pamatyti
senos matės dukrą.

Tyrų Duktė.

(Iš "Vasaros Šnekos.")

Metas vėl Aiškiai Pažiurėti

Debesys ties Lietuvos padange vėl tirštėja. Prancuzai su lenkais vis labiau ir labiau mus spaudžia, kad mes arba geruoju, tai yra sava valia, arba piktuoju, tai yra ginkluoto susirėmimo keliu pasiduotume Lenkijai.

Lenkams yra pageidaujamas pirmasai kelias apsidirbti su mumis — jie norėtų, kad mes sava valia jiems pasiduotume. Ginkluoto susirėmimo keliu pribaigti Lietuvą jie bijo ir vengia —tuo keliu jie Lietuvą seniai butų užėmę jei butų nevengę. Jie tą kelią pasilieka ant pat paskutiniųjų. Jie žino, kad užėmimas Lietuvos ginklu gali sukelti: 1) didelių komplikacijų Rytų Europoje, o gal net uždegti ir visą naujo Europos karo gaisrą, iš kurio nežinia kiek sveika išeitų Lenkija; 2) sudarytų Lenkijai karinių ir finansinių sunkumų, nes lenkai žino, kad kova su mumis musų pačių namuose sunki ir gal ne taip trumpa butų; 3) padidintų Lenkijoj svetimą gaivalą, kurio, paėmus Lietuvą, daugiau butų, kaip pačių lenkų ir dėl to ją nusilpnintų; 4) Lietuvos okupacija ir šeimininkavimas joj galutinai patrukintų lenkų finansus; ir 5) ginkluotas Lietuvos paėmimas visuomet duotų teisės Lietuvos gyventojams kilti prieš lenkus, kovoti su jų okupacija, o susirėmus Lenkijai su kita jiega nusikratyti lenkų jungo.

Dėl to jie deda visas pastangas, kad Lietuvą priverstų kaip nors geruoju, tai yra sava valia jiems pasiduoti. Jie sapnuote sapnuoja, trokšte trokšta kaip nors vėl tokiu pat budu kaip Liublino unija surišti Lietuvą su Lenkija nauja unija arba federacija. Jie dėl to visur, kur galėdami darė Lietuvai tarptautinėj politikoj sunkumų, trukdė pripažinimą de jure, trukde Klaipėdos atvadavimą, skleidė ir skleidžia apie Lietuvą melus pasaulio spaudoj, vadindami mus bolševikais, vokiečiais, puolė mus ginkluotai demarkacijos ir neutralinėse juostose, intrigago prieš mus visus, ir visuomet, bet ypač Tautų Sąjungoj, ir sau į talką prieš mus prisiprašė prancuzus.

Trukdymas Paryžiuj išrišti Klaipėdos statutą, statymas tam išrišimui begėdiškų sąlygų ir surištas su tuo lenkų politikų ir spaudos grumojimas mums karu — vis tai tie budai, kuriais lenkai nori pasiekti, kad mes geruoju jiems ir jų valiai atsiduotume.

Šitas lenkų laukimas musų geruoju pasiduoti yra panašus į lapės sekiojimą paskui jautį ir laukimą, kad jo suriukas nukristų, ir ji galėtų jį pasiimti.

Iš to lenkų spaudimo, intrigavimo, grumojimo vis viena nieks neišeis, nes mes, lietuviai, lenkams nei geruoju, nei piktuoju niekuomet nepasiduosime! Mes tą kartojome tukstančius kartų ir milijonus kartų pakartosime. Ir lenkai ypač jų politikai žino, kaip mes lenkus mylime, kiek jų norime ir kaip mes galime pasiduoti. Žino jie ir kodėl mes jiems negalime pasiduoti. Bet jie vis dėlto kimba į Lietuvą, ir gana! Kodėl jie tai daro? Viena, jie labai pasitiki savo galybe ir didybe, o antra juos skatina kibti į mus musų svyravimas drąsiai ir tiesiai pasisakyti, skatina juos musų vidaus vaidai, netvarkos reiškiniai musų valstybės aparate ir silpna ligšiolinė musų šalies gynimo sistema.

Metas, seniai metas šalinti tas lenkų skatinimo priežastis musų gyvenime, o ypač yra metas, didėjant ir didėjant prancuzų lenkų spaudimui vėl aiškiai ir vieniems ir kitiems pasisakyti: kad Lietuva negali jokiu budu, nei geruoju nei piktuoju eiti su lenkais į jokius artimesnius ryšius, nekalbant jau apie jokias unijas ir federacijas, nes istorija nuo 1380 ligi šių 1923 metų mums lietuviams parodė, įrodė ir įtikrino, kad bet koki artimesni ar tolimesni ryšiai su lenkais, tai yra Lietuvos plėšimas, naikinimas, skaldymas, ištautinimas, aptamsinimas, pavergimas ir visokeriopas skurdas, o paskutiniais laikais —tai dar traukimas į avantiuras ir į visišką valstybės ukio suirutę.

Leikai reikalauja garantijų iš Lietuvos, kad ji nebutų su Lenkijos priešais, su jais susidurus. Gerai. Mes galime duoti tas garantijas, bet mes pirmiau patys iš lenkų turime gauti garantijas, kad mums gyvenant su jais kaimynystėje vėl nepasikartotų tas jau nuo amžių žinomas lenkų Lietuvos plėšimas, naikinimas, skaldymas, ištautinimas, pavergimas, traukimas į avantiuras ir ukio suirutė. O geriausia tam garantija, — tai kad lenkai pamestų visus savo reikalavimus: Klaipėdoj interesus, Nemuno ir Neries internacionalizavimas, musų gelžkelių, plentų ir kelių su 4 kilometrų zonom naudojimą, visų Lietuvoj kalbančių lenkiškai savinimąsi —ir apskritai paliktų Lietuvą, tą jų apšmeižtą, suniekintą šalį ramybėj, tuomet mes galėsime užmegti su jais paprastus diplomatinius santikius. O jei jie to nenori, tai mums belieka vien kartoti tukstančius ir milijonus kartų savo žinomą nusistatymą link lenkų, ir tuo pat laiku padvigubinta energija namie ir užsieniuose jieškoti budų apsiginti nuo ginkluoto lenkų — prancuzų puolimo. Gerai pastatę viduj ir vaisingai sunaudoję visas užsienių galimybes mes grieštai galime atsiginti nuo lenkų savo namuose ir kas žino, gal jiems padaryti taip, kaip turkai su 90 tukstančių menkai apginkluotos kariuomenės padarė 220 tukstančius gerai ginkluotos ir Santarvės šelpiamos kariuomenės. Tik lai nesudreba nei valandėlei musų visuomet vienas ir tas pats nusistatymas link lenkų ir vienas ir tas aiškus visur ir visuomet pasisakymas.

("Trimitas")

PORTUGALŲ KALBA YRA BRAZILIJOS KALBA.

Todėl kad beveik kiekviena šalis pietinės ir centralinės Amerikos vartoja Ispanų kalbą yra klaida adresuoti pranešimus į Braziliją ispanų kalboje. Nuo atradimo Amerikos, Brazilija buvo Portugalų kolionija, nepriklausoma imperija, ir respublika. Portugalų kalba yra Brazilijos kalba ir turi buti vartota. Brazilijos žmonės didžiuojasi savo kalboje, ir įžeidimas jiems rašyti ispanų kalboje.

Nors tu žmogus visas tautas ir valstybes butum aplankęs, skersai ir išilgai pasaulį butum išvažinėjęs, vistiek aš tave niekur nebuvusiu ir nieko nežinančiu neperstosiu vadinęs, iki tu neapkeliausi aplink savo širdį, iki tu nepasieksi sielos dugno, nesužinosi kas tavyje yra ir ko žmonija, dangus ir žemė iš tavęs reikalauja.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at South Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULAUSKAS
Business Manager.
327 E Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
Prenumerata turi buti apmokama
Savaitinis Laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS
iš viršaus. Prenumeratos metas skaitosi nuo dienos užsirašymo.
Pinigus geriausia siųsti Pašto Money Orderiu, adresuojant:

Metams kainuoja	(Amerikoje)	$2.50
" "	Kanadoje	$2.75
" "	(Užsieniuose) ..	$3.00

Entered as Second - Class Matter January 14, 1914, at the Post Office Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

Apžvalga.

"KELEIVIO" "ŽODIS MUSŲ TAUTININKAMS."

"Keleivio" 35 N-yje sekančiai skaitome:

> Musų tautininkai per savo spaudą gana tankiai vien dėlei mažmožių daro stambių užmetimų socialistams. Taip ve, "Vienybėj" p. J. O. Širvydas nesigaili tam tikros rušies komplimentų socialistams, kad tuomi juos pažeminus ir įžeidus. Vieną kartą jis yra pasakęs net šitokią "štuką:" "Socialistai turės išnykti, nes laike pasaulinio karo jie save labai sukompromitavo." Pasakyta, ir užriestas kriukis. "Sandara," kaipo tautininkų organas, daug kartų eina į lenktynes su komunistų "Laisve," teikdama įvairiausių šmeižtų ant socialistų. Bus gana prisiminus nieku nepamatuotą užsipuolimą ant keleiviečių, potam išardymą socialistų mitingo So. Bostone. Iš šitų ir kitų dalykų labai lengva numatyti, kad musų tautininkai rankoves pasiraitoję laukia progų, kur galėtų užpult socialistus ir tautišku "raugu" juos apšventint, panaudojant net provokatorišką "balutijadą."

Kiti užkliudytieji atsakys nuo savęs, gi nuo "Sandaros" štai ką turime pasakyti: kur ir kada "Sandara" "teikė įvairiausių šmeižtų ant socialistų"? "Sandara" netik "neteikė įvairiausių šmeižtų," bet niekad nė žodžiu socializmo nepakliudė. "Bus gana" — sako "Keleivis:"— "prisiminus nieku nepamatuotą užsipuolimą ant keleiviečių, potam suardymą socialistų mitingo So. Bostone."

A, "keleiviečiai"! Kas tie? Tikrais "keleiviečiais," budami ant vietos, matome du "Keleivio" leidėju. Bet tiedu yra kapitalistai. Jiedu tik dangstosi socializmu, kad susipilti sau kapitalą. Jiedu norėjo Lietuvoje net popieros dirbtuvę įsteigti, ir kad Lietuvos valdžia nedavė jų kapitalui kažkokių privilegijų, tai jiedu labai už tai ant Lietuvos supyko. Vienas iš juodvie-jų, tas, kuris valdo "Keleivio" redakcijos skyrių, 1921 m. didžiai skundėsi "Sandaros" redaktoriui, kad Lietuvos valdžia siaurina kapitalo teises ir čia —jau tarė tuos reikšmingus žodžius, kad ir kvailys gali matyti, jog Lietuva da nepribrendus socializmui. Taigi, anot "keleiviečio," išeitų, kad Lietuvos socialistai yra kvailesni už kvailius, jeigu jie to nemato, ką ir kvailys "gali" matyti. Tokia "keleiviečių" privatė opinija apie socializmą Lietuvoje, bet "Keleivyje," viešai konsumpcijai, jie rašo visai ką kitą.

Ką su "nepamatuotu užsipuolimu ant "keleiviečių," tai "Sandara" nieko "nepamatuoto" nedarė: "Keleivio" savininkai ir dabar da spaudina lenkų šovinistų klerikalinį dienraštį, prie kiekvienos progos žeminantį lietuvius, savinantįsi Vilnių ir tt. "Nepamatuoti užsipuolimai" kaip tik buvo iš "Keleivio" pusės, kurs net kvailus "liudijinius" sugalvojo, kad prikišti "Sandarai," buk ji pati norėjus lošti Judošiaus rolę, spaudindama lenkų propogandą prieš Lietuvą. Nebuvo prasimanymas iš "Sandaros" pusės nė su "Keleivio" Jurgio areštavimu. Pats Jurgis draugams gyrėsi, kaip jis davęs policmonui "per snukį" ir kaip paskui su lenkais išvien parsivertė ant žemės policmoną. Jei ką darė, tai "Sandara" užslėpė daug negražių viso to epizodo pusių — paveizdan nepasakė tikrosios priežasties, dėlko N. buvo jieškomas areštuoti.

Su "išardymu socialistų mitingo" "Keleivis" vėl kartoja savo seną melą. Mitingas, apie kurį čia kalba, nebuvo socialistų mitingas ir nebuvo išardytas. Michelsonas norėjo šaukti tą mitingą išvien su Sandariečiais, ir, Sandariečiams nesutikus, jis su savo keliais draugais šaukė tą mitingą, bet ne vardu socialistų, tik vardu "Masinio Mitingo Komiteto," kurs sušuko per plakatus: "Lietuva ant revoliucijos kranto. Seimas išvaikytas, vyriausybė nuversta, Lietuvos Respublikai gręsia didelis pavojus, todėl yra šaukiamas 23 d. kovo, 8 v. vak. Lietuvių Salėj, So. Bostone, Masinis Lietuvių Mitingas." Ar taip paskelbtą mitingą galima vadinti socialistų mitingu, įpač jei pirmuoju kalbėtoju buvo paskelbtas K. Norkus?

"Keleivis" žino, kad jis meluoja, sakydamas, kad mitingas buvo išvaikytas, nes mitingo niekas nevaikė, visi kalbėtojai buvo išklausyti su atsakančiais paplojimais, TIK VIENAM MICHELSONUI NEDUOTA KALBĖTI, nes visuomenė buvo įtužus ant jo už jo susidėjimą su Lietuvos priešais lenkais. "Keleivis" turbut mano, kad jau tie dalykai užmiršti ir kad jis galės kraipyti faktus ir mesti savo kaltes ant Sandariečių, bet tas jam nepasiseks. Jeigu pats atnaujina savo praėjusius nešvarumus, norėdamas juos kitiems antmesti, tai tuomi priverčia ir mus nenutylėti. Bostono lietuviai gerai žino, kad "Keleivio" leidėjai yra kapitalistai, prisistatę raudondvarių, prisipirkę dirbtuvių ir šėrų visokiose kapitalistinėse kompanijose. Jie nėra socialistai, tik biznieriai, išnaudojanti socializmo vardą savo kišeniaus naudai. Tikrieji socialistai šiandie yra pasišventėliai idėjai, dėlto pavargę, o ne pinigais apsipylę, kaip "Keleivio" leidėjai.

Toliaus "žodyje musų tautininkams" "Keleivis" taip rašo:

> Dabar, kuomet p-lė Clare Sheridan parašė keliatą straipsnių į anglų spaudą apie Lietuvą, jos poniją ir jos liaudį, ir kuomet tas nelabasis "Keleivis" kai kurias jos straipsnių vietas perspausdino, ir nuo savęs pridėjo, kad girdi, tas yra klerikalų valdžiai didelis antausis, — tai musų tautininkai gavo naujos progos anų metų graboriaus Liutkausko lupomis kalbėt apie socialistų nepadorumus. Ir kas tai matė tikėt tai korespondentei, ką ji rašo! Kad lietuvių burnos apvalios išvaizdos, kad lietuviai daug žemesnės kulturos už vokiečius ir tt. — šitaip manyt, tai reiškią išsižadėt savo šalies "didvyriškumo" ir buti nelaimingu Juda! Mat, musų tautininkai laikosi to supratimo, kad kaip apie mirusius, taip ir apie savo šalį reikia vien tik gerai kalbėt, arba visai nieko. Šitokis fanatiškas nusistatymas verčia mane šį-tą prisiminti iš netolimos praeities musų tautininkų darbuotės.

Net svetimtaučiai patėmino, kad Clare Sheridan apšmeižė lietuvius, bet "Keleivis" su pasigėrėjimu atkartojo jos šmeižtus. Lietuviai ne žemiau stovi už alei kuriuos savo kaimynus; priešingai, jie yra pralenkę ir lenkus ir rusus. Lietuviai šimtmečius buvo lenkų ir rusų verguvėje, jie tų dviejų tautų naudai buvo alinami, ir visgi ne žemiau už anuos stovi. Jei Clara Sheridan to nesuprato, jai nepadyvai, ji nežino nuodugniai mus šalies, bet dėlko "Keleivis" to nežino ar nusiduoda nežinąs? Vietos, Bostono, lietuviai taip tą išaiškina — sako: "Keleivis" esąs prigimtas lietuvių priešas; jam tik tada esą smagu, kada jis gali ką nors blogo ant lietuvių pasakyti, jis nieku neprisidedąs prie lietuvių pakilimo ir pirmutinis lietuvius niekinąs už lietuvių nepakilimą, nors laikraščio pirmiausia užduotis yra kelti, ir medeginiai, ir protiškai, savo skaitytojus, kitaip laikraštis tik uždyką lupa iš skaitytojų pinigus. Vietiniai priveda daug atsitikimų, kur "Keleivis" trukdė prakilnesnius darbus — pažymiausią paveizdą paduoda, kaip "Keleivis," beveik labiau už kun. Kemėšį, ardė "Gabiją". Sako, jei nori surasti ką blogo ant lietuvių, tai pasiknaisyk po "Keleivį," nes, esą, "Keleivio" redaktorius, pats nebudamas lietuvys, gali matyti Lietuvos reikalus tik iš jos priešų punkto.

(Bus daugiau.)

DRUTINKIME PAMATUS ČIA.

Pas mus Sandariečius yra jau veik įsigyvavęs paprotis, kad kątik sutaupiname savo organizacijoje tai tuojaus ir siųsti į Kauną. Nesmu priešingas gelbėjimui savo vienminčių, bet jau laikas ir apie save apsižiurėti.

Didžiumoj, o gal mažumoj tarp Sandariečių kalbama apie partraukti iš Lietuvos kalbėtoją. Bet į tą reikalą geriau reiktų pažiurėti. Pas mus didžiumoj daroma viskas urmu.

Tik paimkime ar daug tas partrauktas kalbėtojas atneš naudos Sandarai, tai čia labai neaiškus klausimas. Juk kviečiamas žmogus bus persigėręs Lietuvos, mums artimiausia partijos idėja ir tas žmogus atvažiuos Amerikon ne kad pasidarbavus Sandaros organizacijai, bet ką daugiau dolerių persiuntus anon pusėn balos.

Juk Lietuvoj, kiek pasirodo, tai mažai apeina Sandara, tik rupi Sandariečių doleriai.

Ateina rinkimai Lietuvoj, tai mes čia lakstome uždusę, centą prie cento dedame, o kas iš to. Klerikalai gauna biskutį perviršiaus Seime, tai musų sėbrai ir kartu nuvažiuoja bernauti klerikalams.

Čia pakviestas žmogus iš Lietuvos mažai apsipažinęs su Sandara ir su Amerikos lietuviais mažai ką naudos atneš. Na ir iš Sandariečių kešenių doleriukų pasimažina.

Jau dešimtas metas gyvuojame, bet vis dar tebedejuojame apie savo spaustuvės skolas. Ir dejuosime, kol mumyse nebus rimto nustatymo ir pasišventimo padrutinti pamatus savo organizacijos.

Importuotas kalbėtojas nepadarys stebuklų, nes žmonės jau tiek pasakų iš Lietuvos prisiklausė, kad daugiau vargiai benorės klausyti. Šiandie Amerikos lietuviai nori matyti ant kiek yra nuprogresavusi Lietuva, o ne pažadų, kada kas bus.

Antra, Lietuvoj iškalbių kalbėtojų mažai ir yra, o kuris yra, tai savo darbu daugiau gali nuveikti Lietuvoj negu čia.

Mums, Sandariečiams, giedoti apie Lietuvos rojų, kada bus, nėr ko, tą lai gieda Lietuvoj. Jau laikas parodyti, ką mes duosime liaudžiai ir kas yra Sandara. To reikalo negali atlikti importuotas oratorius. Čia mes turime persijoti savuosius, nes tik pagyvenę ir apsipažinę tegali įskiepiti į darbo žmogaus sielą Sandaros principus ir prijungti prie to demokratiško darbo.

Gana tų šukavimų ir visokių filosofiškai asmeniškų užsipuldinėjimų. Pradėkime tykiai, o sparčiai drutinti pamatus savo organizacijos ir užimti dirvą, kurioj reikalauja išdirbimo, o ne tai kiti užims. To nedarant mes niekad neišeisime iš dejavimų ir aimanavimų.

A. J. Gotautas.

LIETUVIŲ MOKSLEIVIAI AMERIKOJE.

Kartas nuo karto tenka pastebėti musų laikraščiuose apie moksleivius, tai apie tuos, kurie jau nėra koki zokoninkai, taip sakant laisvų pažiurų moksleiviai. Bet į tuos parašymus, matyt, mažai kreipiama domės. Man teko rodos keletą kartų patėmyti net redakcijos vedamuos straipsniuos, pakeltas tas klausimas. Bet nieko iš to nesimato gero. Mat musų visuomenė dar nėra gana apsipažinus su moksleivių reikalais. Gal bus neprošalį pasakyti, kad dar daug tokių lietuvių yra Amerikoj, kurie mano, kad mokslas tai labai mažas reikalas. Bet jie nevisada taip mano, jeigu kas tik biskį daugiau nekreipia domės į visuomenišką darbą, tai tuojaus pradeda rugoti, net ir per laikraščius pradeda rašinėti visokių užmetinėjimų: kad musų inteligentai negana veikia. Kaip žinome, per pereitus paskutinius metus mažai moksleivių galėjo pabaigti kokį mokslą, dėl stokos paramos. Žinoma, radosi tokių, kurie ėjo neatsižiurėdami, kaip jis sunkiai atsiėjo jam. Ir daug šiandie yra lietuvių moksleivių, apie kuriuos niekas nežino. Nes kada jis ėjo mokslą, tai jis dirbo dienomis ir naktimis, arba, kitaip pasakius, jis dirbo dieną mokykloj, o naktį dirbtuvėj. Pabaigę savo mokslą jie nuėjo užimti savo profesiją, ir su tuo pasibaigė pas juos visuomenės klausimas. Buvo tokių atsitikimų, kad jie nuėjo pas klerikalus. Bet laisvoji visuomenė nieko iš to nelaimėjo, kad ji nejsigijo daugiau inteligentijos, bet dar susilaukė priešų. Mes visi gerai žinome, kad klerikalai pašvenčia tukstančius dolerių dėl moksleivių. O kiek musų laisvoji visuomenė tam pašventė? Atsakymas: labai mažai, palyginant su klerikalais, kiek jie išleido pinigų ant moksleivių. Dabar rasis tokių, kurie sakys: aš aukojau pusę dolerio tokiam ir tokiam moksleiviui. Taip, esu ir aš aukojęs po kelis centus pavieniams moksleiviams. Bet turiu pasakyti, kad tokia auka mažai gali atnešti naudos visuomenei, todėl, kad tas vienas moksleivis, kuris gavo šiokią-tokią paramą negalėjo visiems atsilyginti tinkamai. Nes jeigu jis butų bandęs tą padaryti, tai, jis butų turėjęs vėl badauti, kaip ir pirma, nebutų buvę laiko nė pragyvenimą padaryti, nė skolas atsimokėti. Todėl daugumą yra, kurie sako: aš aukojau, o ką jis gero padarė man? Kaip pirmiaus buvo nurodyta, jis negalėjo. Žinoma, tokių yra, kurie galėjo, bet nenorėjo, arba sakant "pasikėlė į puikybę." Nes ir raštas šventas sako, kad Kristus turėjo dvyliką apaštalų, iš jų radosi ir Judošius, kuris jį pardavė. Taip ir čia galima sakyti su moksleiviais, jog radosi tokių, kurie nenorėjo atsilyginti, galėdami. Tai tas nereiškia, kad mums nėra reikalinga inteligentija. Nes faktas yra, kad be mokslo tauta, kaip žuvininkas be meškerės.

Dabar galima pasakyti po viso apkalbėjimo (apie moksleivio padėtį), kad šiandie atėjo tas laikas, kad neatbutinai moksleivių klausimas turi but aiškiau rišamas, negu kada. Tai aš bandysiu šį klausimą plačiau gvildenti.

Taigi pirmas klausimas: kaip mes galime moksleivius sušelpti? Čionai daugumas manys, kad jiems reikės duoti daug pinigų, kad juos išleidus mokslą. Tiek pinigų gauti, kad išėjus mokslą iš aukų, nė vienas moksleivis nepageidauja, nes tas negalimas daiktas. Nes moksleivis turėtų gauti į metus nemažiau, kaip $1000.00, kad padengti jo lėšas. Bet čia galima rasti tokių budų, kur butų galima moksleivius sušelpti, su mažomis išlaidomis visuomenei. Dabar mes paimkim sau moksleivį, dirbantį naktimis, einantį mokyklą dienomis. Jis nevisada gali nueiti į darbą, kožną naktį. Pasitaiko suserga, arba kita kokia nelaimė, kad jis negali dirbti per sąvaitę laiko. Jam atsieina kartais tiesiok badauti per tą laiką. Mes gal visi sutiksime su tuo, kad moksleiviai neturi susikrovę pinigų. Paskiau kitas dalykas: prieš pabaigą kožnų metų reikia laikyti ekzaminus. Tada moksleivis negali eit dirbti, nes visą laiką turi pašvęsti prisirengimui, o to neatlikus tankiai moksleiviai paneša didelius nuostolius. Tas gerai yra žinoma kiekvienam, kuris yra ėjęs kokį mokslą.

Dabar jau mes apkalbėjome, kokias nelaimes moksleivis gali susitikti eidamas mokslą.

Dabar kila klausimas: kiek atsieitų visuomenei išgelbėti moksleivį nuo viršminėtų nelaimių? Kas tiesiog butų milžiniška parama: netik moksleivis butų pagelbėtas nelaimėj, bet sykiu tas jam prašalintų tą baisųjį rupestį, arba tą šmėklą, kuri stovi jam prieš akis, kaip giltinė, ir laukia jo nelaimės. O šita parama tai yra tiesiog pareiga visuomenės musų, ir tokią paramą gali kiekvienas ištesėti.

Taigi pereitam Susivienyjimo Moksleivių Amerikoje Seime buvo kalbama apie šitokią paramą iš visuomenės gauti. Dabar mes pirmiausia paimsime musų Alumnus (profesijonalus): kiek mes Amerikoj turime pažangiųjų Alumnų, tai mano supratimu jų priedermė yra prisidėti prie šio darbo pirmiausia, nes jiems tas aiškiausiai yra suprantamas, nėra reikalo aiškinti jiems. Dabar kitas klausimas: mes turime Alumnų įvairių pažiurų. Kaip juos visus sutaikyti, kad jiems nepakenkus arba išvengus kokių nesusipratimų? Mano supratimu tas galima padaryti labai lengvai. Visi Alumnai gali priklausyti, (išskiriant klerikališkų pažiurų). Jie gali prisidėti kaipo pavieniai nariai. Tada jiems nebus jokių kliučių su jų įsitikinimais. Tas sukeltų milžinišką energiją pas moksleivius. Iš to gimtų pažangioji inteligentija. Mokestis rodos gana mažas, ir jis vistiek sukeltų tą sumą pinigų, apie kurią jau viršuj buvo minėta. Tai yra sukelti tam tikrą sumą pinigų, arba sakant Moksleivių Fondą, kur moksleivis galėtų pasiskolinti reikale keletą dolerių.

Dabar kitas skyrius, tai yra Garbės Narių. Čia gali priklausyti visi, kurie myli but Garbės Nariais. Įstojimas, rodos, $5. Čia musų biznieriai ir paprasti darbininkai galėtų tą sumą pašvęsti moksleiviams. Nė vienas nepavargs dėl tokios pinigų sumos. Toliaus draugystės arba organizacijos gali but kaipo Garbės Nariais.

Butų labai pageidaujama, kad musų visuomenė išreikštų savo mintis per laikraščius apie šį klausimą.

Studentas.

Invairios žinios

Amerika Pripažįsta Meksiką.

Rugpiučio 31 d. Suv. Valstijos pripažino dabartinę Meksikos valdžią ir užmezgė diplomatinius ryšius, kurie daugiau kaip trėji metai buvo pertraukti. Manoma, kad pripažinus Amerikai, pripažįs Obregon'o valdžia ir kitos šalys: Anglija, Prancuzija, Belgija ir Kuba ir kad, tokiu budu, Meksika grįš į tautų šeimyną.

Tuo tarpu Meksikai da nėra paskirta ambasadorius, tik reikalus ves pripažintas charge d' affaires.

Audra Ties Plocku.

VARŠAVA. Plocko apielinkėje per dvi dieni šėlo audra tokioj valandoj, kad buvo išsiliejus upė Vysla. Iki šiol sužinota, kad žuvo 38 žmonės, bet lavonų išgaudyta iš upės da tik 26. Visoj apielinkėje padaryta daug blėdies. Nukentėjusieji šaukiasi greitos pagelbos.

Kaltina "Džiaberius" už Anglies Nepatogumus.

WASHINGTON, D. C. D-ras Geoge Otis Smith, kalbėdamas apie anglinės komisijos formalį raportą pareiškė rugp. 29 d.: "Massachusetts žmones skuta anglies džiaberiai ir brokeriai."

Komisija sekė, kaip 750 karų kietosios anglies namų kuro didumo perėjo per rankas vieno Massachusetts'o anglies prekėjo su "marginais" nuo 20c. iki $3 ant tono. "Marginai" didžiumoj buvo imami 50c., 75c., $1.25, $1.75 ir $2.50 ant tono, tankiausia tarp 50c. ir $1.25.

Toliaus Smith sako: "Roxbury'o prekėjas gavo anglies tiesiok kasyklose po $8.50 už toną —atsakanti kaina, kaip dabar antracitas parduodama — ir paskui pardavė karą Bostono džaberiui, pakeldamas 50 centų. Šis džaberis nusiuntė tą karą į Barnstable prekėjui, užkeldamas po $4.25 ant tono. Bostonas gal perdaug kaltina Pennsylvaniją už anglies kainą" — sakė Smith.

Užkorkuota Gerklė.

SPRINGFIELD, Ill. Pas daktarą Williams Goodell atbėgo žmogus išsigandęs, su išverstomis akimis, negalintis kalbėti, tik rodantis į savo gerklę. Kad daktaras paviršium nieko gerklėje negalėjo matyti, nugabeno savo pacijantą į ligoninę, kur su X-Spinduliais rasta, kad gerklėje yra įstrigęs korkos kamštis, taip biskį pakrypęs į šoną, kad biskytį oro praleido kvėpuoti. Kad kamštis buvo išimtas ir ligonis galėjo kalbėti, jis paaiškino, kaip kamštis pateko į jo gerklę. Mat jis norėjo dantimis išsitraukti kamštį iš namų darbo gėralo bonkos, bet bonka šovė ir iš bonkos kaklo kamštis perėjo į žmogaus kaklą.

Kazys ir Dėdė

—Tegul bus pagarbintas, Kazy...

—Sveikas, drutas, Dėde. Na, tai kaip viskas sekasi?

—Tai kodėl tu, vaike, man neatsakai, tinkamą "labadie"?

—Tai kokio atsakymo nori, Dėde? Man rodos, kad aš atsakiau tinkamiausiai.

—Tokis atsakymas, vaike, man visai nepatinka, taip atsako tik bedieviai. Žiurėk, kad kitą kartą man atsakytum: Ant Amžių Amžinųjų Amen!

—Labai didelę klaidą turi, Dėde. Visupirmiausia susitikus reikia paklausti, kaip sveikas, nes sveikata yra brangiausias žmogaus turtas. Kada žmogus esi sveikas, tai jei nori, ką garbink ar negarbink, jausies laimingas, na o kada žmogų sveikata apleidžia, tai susiriesdamas gali ką nori garbinti; gali su kakta grindis trinti, vistiek tau bus niekas nemiela...

—Sustok, Kazy!... Visupirma, vaike, turi nepamiršti, kad žmogus esi Dievo rankoje, ir jei tik Dievo negarbysi, tai tau sveikata ir netarnaus. Va, kaip aš tave sukirtau, sy!

—Visai ne, Dėde. Gamta, sutvėrus žmogų, davė jam tam tikras taisykles, kaip jis privalo užsilaikyti. Jei žmogus nori gyventi, tai ir turi laikytis tų taisyklių. Reikalingiausi žmogaus kunui dalykai tai tyras oras, geras tinkamas maistas ir geras užsilaikymas. Jei žmogus visad busi supuvusiame ore, valgysi netinkamai pagamintą maistą, neužsilaikysi gerai, tai tuoj gausi kokią ligą, ir jokios maldos tave neišgelbės.

—Jei tu, vaike, taip kalbi, tai turbut pamiršai, kad katalikiškoj Lietuvoj yra tokių stebuklingų vietų, kur žmogus iš didžiausių ligų gali pasiliuosuoti vien tik per maldas.

—Ar tu tam tiki, Dėde?

—Šiur, vaike, kad tikiu, nes tai yra apsireiškusios stebuklingos vietos! Ten yra stebuklingi šaltiniai, kur žmogus apsiplovęs skaudamas vietas tuoj palieki sveikas.

—Ar tu žinai, Dėde, kaip atsirado tos stebuklingos vietos?

—Šiur, vaike, kad žinau. Jos atsirado per apreikštą Dievo malonę!

—Visai ne, Dėde. Jos atsirado per išmislus tam tikrų žmonių ir dar lenkų kunigų. Jei, Dėde, nori, tai aš tau papasakosiu apie vienos tokios "stebuklingos" vietos atsiradimą.

—Olrait, pasakyk.

—Na tai klausyk, Dėde: pas mus Lietuvoje yra bažnytkiemis vadinamas Ugioniai. Ten yra šaltinis, nuo kurio vandens žmonių žaizdos pasveiksta ir jį vadina stebuklingu. Į tą vietą suvažiuoja didžiausios žmonių minios iš visos Lietuvos...

—Sy, ar aš neteisybę sakiau!

—Tik turėk kantrybės, Dėde, duok man pasakyti. Ta vieta tapo stebuklinga per lenkų kunigo ir žydo gudrumą. Kaip tik ten pastatė bažnyčią, tai tuoj žydas atsidarė karčiamą, kad varyti biznį. Bet, ant nelaimės mažai kas lankėsi į tą bažnyčią, tai mažas biznis buvo tam žydui. Tokiu budu, kaip tas kunigas taip ir žydas — abu bankrutino. Tada žydas nuėjo pas lenką kunigą, kad sudaryti plenus, kaip patraukti lietuvius, kad eitų į tą bažnyčią. Tada žydas sako kunigui, kad ten esantį šaltinį reikia padaryt stebuklingu. Žydas davė kunigui kelis šimtus rublių, kad tas panaudotų visus galimiausius budus to stebuklo atidarymui, bet nežinojo kaip...

—Šarap, Kazy! jau tau čia taip kalbant, turbut pikta dvasia kuždа į ausį!

—Na tai gerai, Dėde, jei nenori, tai aš nepasakosiu, man tokie dalykai visai neapeina, aš sakau taip, kaip buvo.

—Orait, Kazy, pasakok.

Tai klausyk ir netrukdyk, kol pabaigsiu. Tada žydas sako tam lenkui kunigui: "Klausyk, kunige. Tu paliepk savo gaspadinei, kad jai skoidėtų ranką, o kitiems špitolninkams, kojas ir kitus daiktus. O jei jie nenorės sakyti, kad jiems skoida, tai duok po kelis rublius, tegul sako. O kada jie visi sirgs, tai paskelbk, kad prie to šulinio matei stebuklą, kur su tuom vandeniu ligonius išgydo."

Kunigas taip ir padarė. Apraišiojo savo špitolninkus: kam ranką, kam koją, o kada tas buvo prirengta, tai paleido gandus, kad palei šaltinį matė stebuklą. Žmonės, dagirdę, suvažiavo iš visos apielinkės. Kada privažiavo daug žmonių, tai, kad juos pertikrinti, kunigas pašaukė vieną špitolninką su skaudama ranka, ir kaip tik apiplovė, tas pasiliko sveikas, kitas ant lazdų atėjo, kaip apiplovė, tas net šokinėdamas nubėgo! Tada pasklido didžiausias gandas apie tą stebuklą, ir žmonių minios pradėjo lankyti tą "stebuklingą" žydo sugalvotą vietą. Kaip kada pasitaikydavo, kad ir tikrą žaizdą apmazgojus pasveikdavo. Na, o žydas su kunigu darė didelį biznį.

—Tai, matai, vaike, ar čia ne stebuklas, kad žaizdos pagijo.

—Bet palauk, Dėde, šių dienų mokslinčiai priparodė, kad to šaltinio vanduo eidamas per žemės sluoksnius gauna tam tikrus mineralus, kurie gydo kaip kurias žaizdas, tokiu budu, gali pasitaikyti, kad kas gali pasveikti.

—Tai jau, vaike, bedievių išmislas, be Dievo valios to nebutų.

—Taigi matai, Dėde, tu tam netiki, netiki daug tukstančių žmonių, kurie dar nesuprato, kad visi panašios rušies stebuklai Lietuvoje yra lenkų padaras, kad lietuvius palaikius tamsybėje. Na o kada lietuviai tikės į tokias nebutus dalykus, tai bus atsilikę nuo progreso, tai lenkams bus ant naudos. Bet, ačiu kylančiam žmonių susipratimui, daugelis jau pasiliuosavo nuo tų lenkų išmislų.

—Tai tu,' vaike, tam netiki?

—Žinoma, kad netikiu, nes šiandieninis mokslas neleidžia tikėk tokiems nebutiems da'ykams.

—Gudbay, Kazy, aš eisiu pas klebono gaspadinę pasiklaust ar tu man teisybę sakei, ar norėdamas mane subedievint.

Persivalgymas.

"Pasakyk man gydytojau, kaip išgydyti podagrą?" Klausinėtojas buvo turtingas pilietis.

"Pramisk ant šešių pence kasdien ir juos uždirbk" buvo atsakymas.

John Abernethy, antras sunus Skotų-Airių šeimynos, gimęs balandžio 3, 1764, puikus gydytojas, chirurgas, pamokslininkas ir mokytojas, niekad netarė teisingesnį dalyką savo gyvenime.

Tas jo atsakymas ypatingai liečia musų šalį, kur persivalgymo griekas yra paprastesnis už persigėrimo grieką. Godingumas, visuomet klaida, vis aiškesnis šalyje, kur yra užtektinai maisto.

Čionai yra perdaug turtingų persivalgiusių žmonių. Abernethy patarė Yorko kunigaikščiui "sumažink aprupinimus, kaip Wellington kunigaikštis padarė savo kovose, ir priešas apleis tvirtovę." Užlaikymas dietos yra rimtas dalykas, bet daugelis žmonių kenčia nuo dietiškų ekcentriškumų kaip nuo ligos. Paprastas žmogus gali valgyti gerą, tinkamą maistą per visą savo gyvenimą visai nemislydamas apie kuno sąnarius.

Kęsti badą išgydyti kokią nors ligą, arba sumažinti perdidelę juosmens liniją sutrumpino daugelį gyvasčių. Žinoma kaikurios ligos reikalauja kokią nors dietą, bet tą turėtų pasakyti koks nors geras gydytojas ir ne kokia ypata.

Žinutės iš Pabaltijos

Padėjimas Latvijoje.

Naujas kabinetas buvo sutvertas birželio 22, 1923. Biudžetas dar nepriimtas. Naujos muito bylos galutinas apsvarstymas atidėtas iki parlamento rudens posėdžių. Darbo aplinkybės normališkos, javai vis geryn eina.

Estonija.

Per 1923 metų pirmus tris mėnesius įgabenta į Estoniją apie 4,000,000 poodų (vienas poodas turi 36.11 svarus) tavorų iki $4,744,000 vertės, taip pranešė Estonijos konsulas New Yorke. Išgabenta iš Estonijos 1,800,000 poodai, iki $3,624,000 vertės.

Žemdirbystė Lietuvoje.

Lietuva turi 2,427,000 hektarų ariamos žemės. Yra 2.47 akrai į vieną hektarą. Dabartiniu laiku 540,000 hektarų apsėti su žieminiais rugiais, ir 76,000 hektarų apsodinti su žieminiais kviečiais. Pavasario sodinimas trukdytas ir neprasidėjo iki pradžią gegužės. Nėra skundų kaslink stokos pašaro kai buvo pereitais metais. Laukų darbininkai gauna nuo 30 iki 40 centų ant dienos ir maistą, kas yra du syk daugiau negu užmokėta pereitais metais.

Išmoku Pinigais už Lietuvos Laisvės Paskolos Bonų Kuponus.

prinokusius Liepos, 1923, su atsiskaitymu, arba išsiunčiu į Lietuvą giminėm sumoj litų. Lietuvos L. P. B. Kuponai tai tikri pinigai ir siųskite (38)

P. MIKOLAINIS,
53 Hudson Ave.,
Brooklyn, New York.

BIZNIERIAI, GARSINKITĖS "SANDAROJE."

PAIN-EXPELLERIS
JUMS PAGELBĖS!

Kuomet šaukiamasi **Pain-Expellerio** pagalbos, **Skausmas** greitai apgalima ir nesmagumai —pranyksta. Su pirmu žnyptelėjimu reumatiško skausmo, nervus kratančios neuralgijos, kankinančio ir riečiančio į kruvą strėnų dieglio, tuojaus nusipirkite šito galingo ir patikėtino šeimyninio linimento ir juomi ištrinkite skaudamas vietas. Tikrasis Pain-Expelleris turi musų INKARO vaisbaženklį. Visi kiti yra pamėgzdžiojimais. Kaina 35c. ir 70c. aptiekose arba iš

F. AD. RICHTER & CO.,
104-114 South 4th St., Brooklyn, N. Y.

A.L.T.S. Kuopų Viršininkų ADRESAI.

1 Brooklyn, N. Y.
A. Mikalauskas, 123-125 Grand St.
2 Shenandoah, Pa.
Miss.M.Kud iniutė,214 E. Lloyd St.
3 Mahanoy City, Pa.
St. Gegužis, 38 E. Main St.
5 kp., Boltimore Md.
K. Keidošius, 613 Redwood St.
6 Silver Creek, Pa.
P. Raudonaitis P. O. Bx 151

O nelaimė! Yra daug žmonių, kurie juoksis iš tavo sielvarto! Tačiau geras draugas patars naudoti

Ruffles

pleiskanų mirtinąjį priešą. Suvilginkite Ruffles savo galvos odą kasdien per kokią savaitę laiko ir pleiskanos tuojaus pranyks. Naudokite Ruffles nuolatos ir po to, ir tuo budu užlaikykite savo galvos odą švaria ir sveika ir savo plaukus gražiais ir žvilgančiais.

Kaina 65c. aptiekose, arba prisiųskite 75c. tiesiai į laboratoriją.

F. AD. RICHTER & CO.
104-114 So. 4th St.
Brooklyn, N. Y.

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai vien tik paveikslų įvairių Lietuvos profesiosalų bei veikėjų, butent: profesorių, advokatų, gydytojų, kompozitorių, dailininkų, generolų, karininkų, vyskupų, kunigų bei šiaip įvairių grupių. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kaikurių veikėjų gyvenimų. Ši knyga yra labai graži ir naudinga kiekvienam. Jos kaina tik $3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:

SANDARA,
327 E St., So. Boston 27, Mass.

Naudokis Proga!

Gerbiami Lietuviai ir Lietuvaitės:

Lietuvių Prekybos Bendrovė nuo pat pradžios įsisteigimo rupinos visiems savo tautiečiams duoti teisingą patarnavimą, kaip tai, pinigų siuntime, dokumentų padaryme, laivakorčių pardavime kelionėn Lietuvon, ir giminių iš Lietuvos atsiėmime.

Be to, permatė butiną reikalą įsteigti knygyno skyrių iš kurio galėtų kiekvienas Lietuvis ir Lietuvaitė pasirinkti sau naudingų knygų ir už daug žemesnę kainą negu kitame knygyne galėtų gauti. Žemiaus paduodame kaikurių sąrašą. Pavyzdžiui:

"Lietuvos Įstatymai," kietais popiero viršeliais, turinti 1031 pusl. (kiti parduoda po $3.50), mes parduodame tik po $1.50.

"Daktaro V. Pietario Raštai arba Algimantas", su gražiais drutais apdarais turi 505 pusl. du tomu, už abu $1.00

"Kelionė Aplink Pasaulį per 80 Dienų," turi 228 puslapius, nepaprastai įdomi ir smagi skaityti, tik $.50.

"Jono Kmito Eilės", tvirtais drobės viršeliais, turį 191 puslapį, kaina tik $1.50. Popieros viršeliais, $.75.

"Palydovas," tvirtais drobės viršeliais, su Kauno miesto planu ir didžiuliu sulankstomu Lietuvos žemlapių, ant kurio parodoma, kaip ant delno visa Lietuva, jos gelžkeliai, upės ir plentai, taipgi ir demarkacijos linija. Kiekvienas lietuvis ją privalo turėti. Turi 112 pusl., kaina $.50.

"Sveikata" drobės viršeliais, su žmogaus kuno ir jo dalių paveikslais, knyga turi 339 puslapius, kaina $2.00.

"Musų Dainiai," turi 140 puslapių, kaina tik $.65.

"Gyvulių Protas," įdomi moksliška knyga, parašyta garsaus profesoriaus, 212 puslapių, kaina $.75.

Čia tik pažymėjome mažą dalį knygų. Prie progos paskelbsime daugiau. Todėl naudokitės proga siųskite užsakymus su pinigais šiuo adresu:

LITHUANIAN SALES CORP.
414 Broadway, So. Boston, Mass.

7 So. Boston, Mass.
S. Mockus, 266 Bolton St.
9 kp., Cambridge, Mass.
V. A. Visminas, 7 Broadway Terrace
10 New Haven, Conn.
V. Alksninis, 106 View St.
11 Waterbury, Conn.
A. Orantas, 52 Fox St.
12 Lawrence, Mass.
F. A. Kuncevičius, Sta. 12 BOX 476
13 kp., Westfield, Mass.
M. Žvalionis, 8 White St.
14 kp., Frackville, Pa.
K. Makauskas, 132 N. Balliet St.
15 Bridgeport, Conn.
E. Bukšiutė, R. D. 4, BOX 69
16 kp., Worcester, Mass.
A. Kriaučialis, 325 Millbury St.
17 Grand Papids, Mich.
Greičaitis D., 1425 Hamilton Ave.
18 Cleveland, Ohio.
J. P. Garmus, 1329 St. Clair Ave.
19 Newark, N. J.
M. Dvareckas, 71 Warwick St.
20 kp., Haverhill, Mass.
J. Zavadskas, 62 Margin St.
21 Rochester, N. Y.
S. Klimaitis, 71 Haff St.
22 Newton Upper Falls, Mass.
S. Pačkauskas, 9 Riverside St.
23 Chicago, Ill.
K. J. Semaška. 1834 Wabansia ave.
24 kp., Montello, Mass.
A. Jazukevičius, 187 Ames St.
25 Chicago, Ill.
K. Vilkevičius, 656 W. 47th St.
26 Portsmouth, N. H.
Jonas Peckus, 129 Bartlett St.
27 Pittston, Pa.
A. Galinskas, 123 N. Mains St.
28 kp. McAdoo, Pa.
J. Matonis, Box 521
29 Detroit, Mich.
K. Šnuolis, 1407 Caniff Ave
30 Brooklyn, N. Y.
Ed. Zukauskas, 724 Ocean Parway
31 Rockford, Ill.
V. Grajauskas, 513 Lincoln Ave.
32 kp., New Britain, Conn.
B. J. Griškevičius, 43 Franklin St.
33 kp., Norwood, Mass.
J. M. Pečiulis, 37 Dean St.
34 Dayton, Ohio.
Tamas Sakaitis, 251 Alton Ave.
35 Racine, Wis.
M, Kasparaitis, 1420 Howe St.
36 Pittsburgh, Pa.
J. Virbickas, 149 Moultrie St.
37 Long Island City, N. Y.
A. Repečka, 283 Jackson Ave.
38 Paterson, N. J.
Dutkus J. 34 E. Main Street
39 Elizabeth, N. J.
B. Kopustaitis, 231 Pine St.
40 West Lynn, Mass.
V. Valkevičius, 431 Summer St.
42 kp., Philadelphia, Pa.
S. Civilis, 2634 E. Ontario St.
43 kp., Pittsburgh, Pa.
J. A, Katkus, 1219 Beawer ave.
45 kp., Cliffside, N. J.
J. A. Karsokas, P. O. BOX 236.
46 Hartford, Conn.
M. Mikalonis, 72 Cedar St.
47 Tamaqua, Pa.
Apanavičius A. 500 E. Union St.
48 Kenosha, Wis.
Pr. Zakarevičė, 39 N. Edward St.
49 Lowell, Mass.
S. J. Saulėnas, 214 Charles St.
50 Canton, Mass.
J. Šimauskas, 236 Mechanic St.
52 Gardner, Mass.
M. Stakėnas, 219 Pine St.
54 Lewiston, Me.
J. N. Čereškevičia, P. O. Box 197.
55 Wilkes Barre, Pa.
J. Mickevičius, 59 Harkins Lane.
56 kp., Wanamie, Pa.
Alena Frankiutė, P. O. Box 27
57 kp. Union City, Conn.
Fel. Vilkas, 548 High St.
58 kp., Homestead, Pa.:
Bol. Mikelionis, 334 Second St.
59 Thompsonville, Conn.
J. F. Makoveckas, 51 Pleasant St.
60 Ansonia, Conn.
A. F. Gudžiunas, 95 Liberty St.
63 Perth Amboy, N. J.
J. Zaveckas, 719 Carson Ave.
64 Binghamton, N. Y.
A. Lepa, 37 Lake Ave.
65 Scranton, Pa.
Mrs. K.A. Garmus,1102 Pierce St.
67 Amsterdam, N. Y.
Ad. Petryla, 123 E. Main St.
68 Providence, R. I.
P. Sinkevičius, 50 Wayne St.
69 Kingston, Pa.
S. Tamulevičius, 11 W. Grove. St.
72 kp., Los Angeles, Cal.
A. Jasulis, 315 W. 67 St.
2016 Allesandro St.
73. Greenfield, Mass.
S. J. Kazlauskas, 5 Lourel St.
74 kp. Bristol, Conn.
J, Zubrickas, P. O. BOX 83
75 kp., Chicago, Ill.
S. Grišius, 1822 So. Halsted St.
76 kp. Cicero, Ill.
J. Strumskis, 1243 So. 48-th ct.
77 kp. Chicago, Ill.
J. Vaišvilas, 4600 S. Paulina St.
78 Moterų kuopa, So. Boston, Mass.
O. Ivaškevičienė, 1622 Columbia Rd.
79 Moterų kuopa, Pittsburgh, Pa.
A. Akelaitė, 2217 Sarah St.
80 kp., Chicago, Ill.
V. Brazauskas, 2217 W. 23-rd Pl.
81 kp., Hulson, Mass.
S. Trakimas, 7 Mason St.
82 kp., Brighton, Mass.
S. Raila, 17 Waverly St.

P. S. — Jeigu kurių antrašai butų negerai paduoti, malonėkite pranešti, tai pataisysime.

Lietuviai Amerikoje.

KUNIGAS ATIDUODA PARAPIJONAMS PRAKIURUSĮ STOGĄ.

Bet kad bažnyčia sveika, tai kunigas tą pačią bažnyčią savinasi.

PITTSBURGH, Pa. Rugp. 21 d. numirė Juozas Barniškis, senas singelis. Nors ir bučierius buvo iš užsiėmimo, bet numirdamas paliko tik $4.00 turto. Laimė, kad priklausė prie L. M. D., tai D-jos Name likos ir pašarvuotas. Draugai sudėjo ant grabo, L. M. D. davė $100.00, tai ir palaidotas Lietuvių Nepr. Kapinėse, su tokia iškilme, kad net daug stebėjos, nes Šv. Jurgio parapijos kunigas Petruša atėjo lydėt nuo L. M. D. į kapus, kur lydėjo 10 mašinų. Graborius buvo jaunas lietuvis J. Vencius, žinomo biznieriaus Juozo Venciaus sunus.

Kada lydėjo velionį Venslovą, tai kun. Kazėnas pabugo, kad susirinkę lietuviai nepakeltų lermą jo bažnyčioj, tai pasiėmė 3 policmonus. Mat Venslovas buvo visų mylimas, tai ir kun. Kazėno priešai ėjo laidot, tai du policmonai su lazdomis į mašinas sodino, o vienas raitas jodinėjo ant arklio, pridabodamas tvarką.

Daug nesmagumų daro rymiečiams Nepriklausomoji Parapija. Kaikurie mislino, kad tai tik svajonė, bet dabar pasirodo, kad ne: žmonės pasisamdė vokiečių Svetainę, įsitaisė altorių ir garbina Dievą, deda pinigus ir žada pirkt bažnyčią, nes žmonių gana daug lankosi ir gana gausiai aukoja. Taigi Nepriklausomo.i bažnyčia gyvuoja jau faktinai, ar kam patinka, ar ne.

Kun. Kazėnas jau vėl parapijonams atiduoda bažnyčią. Gerai neatmenu, rugp. 18 ar 19 d. per pamokslą sako: Bažnyčios stogas prakiuro, dabar kai rėtis, o jei pinigų neduosit, bus kai rezginės. Sako: pleisteriai krinta, ir jus da užmuš; kad nenorit, neduokit, ne mano bažnyčia, jusų, ir jus užmuš. O pora metų atgal, kad parapijonai pareikalavo, kad jie nori kontroliuot visas įeigas ir išeigas, tai kun. Kazėnas paėmęs knygutę perskaitė, kad bažnyčia ne jusų —bažnyčia vyskupo, o vyskupas įgaliojo jį, tai ką jis nori, tą daro. Mat, kada pinigų yra, tai jo, o kada nėra, stogas kiauras, tai parapijonų. Tai tokios tokelės po Pittsburgą. **Patėmijęs.**

ISSIŲSTA LIETUVON $87.65. "Kraitis" Lietuvos našlaičiams.

LAWRENCE, MASS.

Šiomis dienomis Lietuvių Moterų Globos Lawrence, Mass. Komiteto Skyrius pasiuntė surinktų aukų Lietuvos našlaičiams, viso $87.65. Lawrence Moterų Globos K-to Skyrius susiorganizavo nuo to laiko kada atvyko Amerikon g. Sleževičienė minimojo K-to atstovė. Susiorganizavo iš Šv. Onos Pašalpinės Draugijos, iš Moterų Birutės Kliubo ir dar prisidėjo keletas pašalinių moterų. Pirmiausia susitvėręs Skyrius sumanė išleisti tikietais "kraitį." Visos Lawrence'o pažangios moterys prisidėjo prie surinkimo "kraičio" ir susidėjo beveik į šimtą dolerių. Kad išleisti kraitį moterys sumanė parengti Lietuvos Našlaičiams balių. Ir balius buvo parengtas, bet kažin kodėl Lawrence'o lietuviai nelabai atjautė šį prakilnų darbą ir ant baliaus susirinko mažai žmonių, taip kad surengtas balius turėjo deficito ir jį reikėjo padengti iš "kraičio." Taigi, nuo "kraičiaus" ir baliaus Lietuvos našlaičiams liko pelno viso $57.65, bet tuo pačiu laiku vietos Moterų Birutės Kliubas parengė vakarą ir pastatė scenoje "Dvi Seseri" ir likusįjį pelną $30 paaukojo Lietuvos Moterų Globos Komiteto Skyriui. Išviso iki šiam laikui susirinko Lietuvos našlaičiams $87.65 ir šios aukos pasiustos kasininkės p. Grinkevičienės rugp. 23 d. į Kauną Vyriausiam Lietuvių Moterų Globos Komitetui.

Lawrence'o L. M. G. K-to Skyrius taria viešą padėką visiems Lawrence'o lietuviams, kurie tik prisidėjo su auka dėl Lietuvos našlaičių, taipgi "Birutės" Kliubui už stambią auką $30. Tikimės, jog tos musų surinktos aukos sušelps ne vieną Lietuvos našlaitį. Ir tikimės, kad žiemos sezonui užėjus Lawrence'o moterys vėl dirbs šį prakilnų darbą. Laikraščiuose skaitome, jog Lietuvoje labai prasiplatinus epidemija vaikus žudyti, net teismai-tardytojai nepagelbsti. Mes visos gerai žinome, kad sušelpimas, davimas maisto, užlaikymas ir apdengimas tik geriausias vaistas nuo žudymų, nuo nelaikinių mirčių. Ir kuodaugiau Amerikos moterys gelbės Lietuvos našlaičius rinkdamos aukas ir šelpdamos tam tikslui susikurusias Lietuvoje draugijas-komitetus, tuo labiau pagelbės vargstantiems Lietuvos žmonėms, ypač jų kudikiams. Ir tie kudikiai užaugę į vyrus ir į merginas, mums amerikietėms moterims bus labai dėkingi, nes jie išaugs į naudingus šaliai piliečius.

Ona M. Sekys.

PRASIDEDA ŽIEMOS SEZONAS.

Statoma naujas originalis veikalas "Panemunės žydas."

WORCESTER, MASS. Artinanties rudeniui ir ilgesniems vakarams prasideda ir didesnis veikimas viduje, svetainėse. Pirmutiniausiais, taip kaip ir visuomet, yra "Aušreliečiai," žada pastatyti gerą veikalą ir naują lietuvių kalboje: "Panemunės žydas." Artistai turi roles pasiskirstę ir jau turėjo porą bandymų. Kiek teko patirti, tai gan puikiai sekėsi ir manoma greitu laiku perstatyti. Čia gera proga vietiniam jaunimui įstoti į garbingą organizaciją, kuri turi išsidirbusi gerą vardą savo gražiais veikimais tarpe lietuvių.

Taipgi ir priaugančių skyrius pradės pamokas rašymo, skaitymo ir dainavimo lietuvių kalboje. Patartina tėvams pasinaudoti proga ir stengtis leisti savo vaikučius mokintis, kur jie tikrai gaus supratimą apie lietuvystę. **Ruduo.**

KAPINIŲ SKOLOS BAIGIAMA MOKĖTI.

Busiančiame baliuje pasibaigs visos skolos.

PITTSBURGH, Pa. Lietuvių Nepr. Kapai baigia jau nuo morgičiaus atsikratyti. Rugp. 24 d. L. M. D. Svetainėje buvo direktorių posėdis, kur pasirodė, kad jau morgičiaus atmokėta 3 tukstančiai dol. Kapus Pittsburgo lietuviai nusipirko už 8 tukst. dol., šėrais sudėjo 4 tukst., o 4 tukstančius skolino. Per metus ir pusę gyvavimo atmokėta 3 tukst. skolos ir $1000 procentai, taigi lieka vos vienas tukstantis skolos. Todėl jei visi, kurie įmokėję už lotus, pabaigtų mokėt, tai lig Naujų Metų neliktų nė kiek morgičiaus. Komitetas tą mano ir padaryt, nes rengia balių lapkr. 23 d. L. M. D. Svetainėj kapinių naudai, tai ir tikisi dabaigti paskutines skolas užmokėt. Todėl visi, kurie mano isigyti, lotus, kad ir pasiskubintų, nes be abejo pakels per metinį mitingą, visiems nariams susirinkus, pakels kainą ant lotų. Taigi visi turėtų dabaigt lotus mokėt ir skaitlingai susirinkti į balių, tai tuo bus atsikratyta nuo paskutinio morgičio. **J. Virbickas.**

Lietuvos Piliečių Sąjunga ir Katalikiška Tvarka.

Liepos 1 dieną kas metai reikia užmokėti penkius nuošimčius palukų už Lietuvos Laisvės Paskolą nuo 1,750,000 dolerių, kurių palukų pasirado apie 7,-500 dolerių. Lietuvos Finansų Misija Amerikoje tapo likviduota dėlei stokos pinigų užsilaikymui, ir nuošimčių išmokėjimas už paskolą (bonų kuponus) tapo pavestas Baltic States Bankui New Yorke, kuris apsiimdamas tą biznį garsinosi esąs sykiu ir Lietuvos pusiau valstybinis bankas, bet jau liepos 5 dieną atsisakė pirkėjams paskolos nuošimčius mokėjęs, nes banke nėsą ar jau netekę tam skiriamų pinigų. Noroms, nenoroms Lietuvos valstybė turės atsiųsti į Ameriką 7,500 dolerių išmokėjimui nuošimčių už paskolą iš Kauno.

Amerikos lietuviai, tautiečiai, su pirmuoju Lietuvos atstovu Jonu Vileišiu pramatydami ateitį, sumanė ir įkurė Lietuvos Piliečių Sąjungą Amerikoje, kaipo pusiau valstybinę organizaciją, paremtą patriotizmu, su 3 dol. mokesčiu metams. Darbą pradėjusi Sąjunga susiregistravo virš 30,000 geros valios tautiečių, kurie sutiko mokėti po du doleriu Lietuvos valstybės reikalams ir po vieną dolerį savo skyriaus reikalams. Kad tą darbą — gražią pradžią — butų visi vadai auklėję, organizavę, registravę, tai šiandien Lietuvos Piliečių Sąjungai butų jau prigulėję bent keli šimtai tukstančių lietuvių ir sumokėję Lietuvos valstybės reikalams gal netoli milijono dolerių kas metai, ko butų užtekę nuošimčiams ir dar į Lietuvą butų pargabenta apie keli šimtai tukstančių dolerių.

Bet Lietuvos Laisvės Paskola Amerikoje taip pasekmingai pravedama p. J. Vileišio, buvo akstinu gerklėje musų "kaimynams" lenkams, kurie kitokiu budu negalėdami pakenkti paskolai, pasiėmė, rodos, talkon musiškius "patriotus" — lietuvių-katalikų kunigus ir visą aibę katalikiškų laikraščių. Aišku, kad lenkai čia musiškius dvasininkus prigavo. Lietuvos valdžia irgi gudriai apeita užgyrė tokį lenkų sabotažą pamainydama J. Vileišį Čarneckiu, Bielskiu ir bene lenkų Mostowskiu, kurie užmušė lietuvių patriotizmą Amerikoje lenkų naudai, palaidojo Lietuvos Piliečių Sąjungą, ir vietoje suvienyti, tik labiau išsklaidė lietuvius, sukiršino vienus prieš kitus, ir tyli dabar, kada lenkai lietuvius už kojų pasikabinę verdančiu vandeniu plikina. Pagal kunigų nusistatymą katalikybė tiek laimėjo, kiek turėjo, bet Lietuvai padarytų nuostolių materiališkai ir politiškai nieks nesugrąžins.

Lietuvos Piliečių Sąjunga Amerikoje katalikų buvo skaitoma, kaip kad Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjunga. Kunigai juk iš tikrųjų neskelbė tautiško susipratimo, nes katalikybė yra tarptautiška internacionališka, kaip Maskvos III internacionalas. Rymas per kunigus ir vyskupus amžių sugalvotais "kanonais" valdo katalikus.

Musų Prometėjų obalsis visados buvo ir yra Laisva Nepriklausoma Lietuva. Tačiaus musų "užpakaliniųjų ratų" — kontrabalsis yra nelaisvė-vergija. Kad taip yra, tai liudija katalikiško organo "manifestas" tilpęs "Tėvynės Sarge" num. 12, 1900 metų, 4-tam puslapyj:

"Politišką Lietuvos nepriegulmybę skaitome už tuščią svajonę ir prieš aną atvirai protestuojame. Sargiečiai, o su jais visa konservatyviška lyg kaulų smegenų Lietuva pripažįsta Rusijos carą už tikrą savo valdoną ir nuo Rusijos nerupinas skirtis."

Paskiau lygiai taip kalbėjo kiti kunigų šulai — kun. Jarulaitis, kun. Laukaitis, kun. A. Dambrauskas.

Kun. Krupavičius, Ukio Ministeris, 4-ame Seimo posėdyje pasakė,

"kad demokratybė — tai laikinas apsireiškimas, kad demokratybė mus neapgins ir gali greitai pranykt," t. y. Lietuvos piliečiai gali netekti demokratybės — balsavimo teisių, patekti diktatorių valdžiai — oligarkijai ir vėl Lenkijos verguvėn.

Kunigai turėdami tikybinį autoritetą pilnai jį naudoja ir politikoje. Musų kunigai nuo užtekėjimo "Aušros" slopino ir slopina Lietuvių tautiškąjį sustiprėjimą. Jų pasidarbavimu "Aušra" ir vėliaus "Varpas" su "Ukininku" juk buvo užginti lietuviams skaityti po nuodėme, kaip ir dabar kad balsuoti už bedievius draudžiama. "Kas ne su jais, tasai prieš juos", t. y. naikintinas neprietelius.

1. Lietuvos prezidentu galėjo buti Dr. J. Basanavičius, kaipo aukštaprotis namieje ir užsienyje, visą savo amželį Lietuvai dirbęs, kaip ana Čekijos Masarikas. Bet to kunigai neprileido, nes prezidentas turįs buti katalikas.

2. Rusijos Dumon piliečiai 1911 m. balsavo už Dr. Basanavičių, bet išrinktu tapo kun. Laukaitis.

3. Dr. Grinius sunkiausiais persekiojimo metais Marijampolėje, tapo Rusijos valdžiai įskųstas Seinų vyskupijos valdytojo praloto kun. Antanavičiaus*).

4. Dr. Šliupas Amerikoje tapo atstumtas nuo pasirašymo bendroj Deklaracijoj atsigavusių tautų Philadelphijoje ir jo vietoje kunigai pastatė smuklininką Miliauską.

5. Joną Vileišį, Lietuvos atstovą Amerikoje, pamainė Čarneckiu, kuris nenuvokė nei atsistoti, kada Suvienytų Valstijų Senatorius Calder, dienoje dėkos Suvienytų Valstijų valdžiai už pripažinimą de jure, palinkėjo Lietuvai laimės kaipo demokratiškai respublikai ir jam kaipo atstovui... (tai buvo rugpiučio 5 d. 1922 m., Irving Gimnazijoj, New Yorke, akyvaizdoje miesto majoro vietininko ir 5,000 lietuvių).

6. Lietuvoje nuo svarbių valdiškų vietų pašalinami teisingi tautiečiai ir jų vietoje pastatomi mažiau tinkantys tam katalikai žvalgybininkai ir net svetimšaliai.

7. Žemės Ukio ir V. Turtų Ministeris kun. Krupavičius valstybės lėšomis šelpia politišką partiją vadinamą Lietuvos Ukininkų Sąjungą, turbut tik dėlto, kad ji katalikiška.

Ne tik valstybės aparatas, bet ir iždas atvirai ima tarnauti tikybinei politinei organizacijai. Gal tai istorinė išvada, gal Lietuva turi tokią ligą persirgti. Bet žiurėti į tai šaltai mums, amerikiečiams, negalima.

("L. Ž.") Tautietis.

*) Atvažiavęs apie 1906—1907 m. Seinų klėrikų seminarijos ekzaminų prižiurėti Suvalkų gubernatorius laisva valanda išsikalbėjęs apie neramius gubernijos laikus. Į tai pralotas Antanavičius pasakęs, kad gubernijos nuraminimui užtektų pašalinti tik du žmones: daktarą Joną Staugaitį ir daktarą K. Grinių. Tai galėtų patvirtinti dar gyvi tos kalbos liudininkai.

Naujos Vergijos Formos

Pasaulio žmonija nuo seniai dalinasi į du griežtai skirtingu žmonių luomu, t. y. turtuolius ir vargšus arba, teisingiau sakant, į valdovus ir jų vergus.

Gilioje senovėje beturčiai žmonės turtuolių ir visokių didikų buvo vergais tikroje to žodžio prasmėje. Istorijos žiniomis, senovėje vargšai buvo pilniausia didikų nuosavybė. Tuo metu didikai su savo vergu niekieno nevaržomas darė, ką tik norėjo ir vergo gyvybė ar mirtis priklausė nuo pono geros ar blogos valios; ponai valdovai supykę ant savo vergų plakė juos rykštėmis, marino badu, metė žvėrių sudraskymui, ir t. p.

Ilgos ir sunkios vergų kovos dėka šiandieną Europoje tokios žmonių vergijos, kokia ji buvo gilioje senovėje, nebėra. Vienok vergijos liekanų dar yra užtektinai ir dabar. Vargšas paprastasis žmogelis ir šiandieną dar toli gražu nėra pilnateisiu žmogum ir lygiu krašto piliečiu. Beturtis, paprastas žmogus ir po šiai dienai visokių didikų ir aukščiau stovinčių žmonių yra paniekintas; atmestas ir beveik tebeskaitomas vergu. Vargšo žmogaus ir prasižengimai yra matuojami visai kitu matu negu turtingųjų; teisybę ir užtarimą jam sunku yra rasti; beturtis žmogus budamas teisiu, neretai lieka apkaltintu.

Tokia žmonių nelygybė pasaulyje vyrauja dėl to, kad žmonės yra perimti savymeile, gobšumu, ir greit pasiduoda bile kokiai prievartai ir svarbiausia, kad idėjinių žmonių labai mažai tėra, o savymylių ir karjeristų labai daug.

Kad daug daugiau yra karjeristų, o ne idėjos žmonių, labai aiškiai parodo Rusijos revoliucijos istorija. Pradžioje 1917 m., daug kentusi rusų liaudis savo griežtu pasiryžimu sutraukė šimtmečiais slėgusiuos ją monarchizmo retėžius ir valdžią paėmė į savo rankas demokratija. Paėmus viršų demokratijai, beteisiai caro pavaldiniai —prislėgtoji liaudis — pasidarė pilnateisiais krašto piliečiais: paskelbta spaudos žodžio, sąžinės, susirinkimų ir kitokios laisvės.

Iškovoti laisvę ir paimti valdžią demokratijai pavyko labai gerai. Bet, dėja, tamsi rusų liaudis nesugebėjo išlaikyti lygsvaros, — ją apgavo bolševikai, kurie Rusijos revoliucijos istorijoje sulošė labai gudrią rolę. Jie, gerai žinodami rusų liaudies tamsumą ir matydami taip nepaprastai pakilusį upą, pažadėjo jai dar daugiau laisvių ir visokių gerumų. Liaudis įtikėjusi tiems bolševikų žadėjimams, atsisuko nuo demokratijos ir perdavė Valstybės vairą tik iš garsių žadėjimų težinomiems naujiems šeimininkams —bolševikams. Paėmę į savo rankas valdžią bolševikai iš pradžių dar šiek tiek stengėsi savo duotuosius žadėjimus tesėti. Bet, kada jie įsigalėjo ir pasijuto tvirtai stovį ant kojų, užvedė tokią tvarką, prie kurios suiro krašto ukis, transportas, pramonė; ištiko didžiausis badas; spaudos ir žodžio laisvė visai panaikinta. Žodžiu sakant, krašto padėtis visais žvilgsniais pasidarė kuoblogiausia, ir pirmiausia tas palietė, žinoma, darbininkus, pačią varguomenę.

Darbininkai, vietoj pažadėtų visokių gerumų, susilaukė tokios padėties, kad juodos duonos kasnelis labai sunkiai buvo sugaudomas. Reikalavimas iš valdžios pagerinimo buvio buvo skaitomas kontrevoliucija ir išdrįsusius garsiau kelt savo balsą, kad ir pačius proletarus — darbininkus, sovietų valdžia smarkiausiai baudė, šaudė. Reikalaujant gi darbininkams duonos mitinguose, bolševikų oratoriai savo aiškinimuose duodavo jiems suprasti, kad Rusijos proletariato kova už buvį jau užbaigta — valdžia esanti iš pačių darbininkų ir vargingųjų valstiečių ir ji žinanti, ką daro. Tačiau savo darbais jie darė visai priešingą. Tuo pačiu metu, kada darbininkai kentė didžiausį alkį, šaltį, visokie komisarai, čekistai ir kitokie krašto padėties valdovai, tų visų trukumų nejautė. Jie, kaipo turintieji visą galę, iš ko ir ko norėdavo rekvizuoti arba savo galinga ranka parašę orderį iš valdiškų krautuvių per pasiuntinius — proletarus gi gatavai visko gaudavo, kad tavorščiams komisarams tik sunaudot teprisieina. Trumpai sakant, bolševikai Rusijos liaudžiai — darbininkams, vietoje žadėtų gerybių, laisvių ir nepaprastų gerumų, tik padidino skurdą ir tukstančius stipriausių žmonių pirmlaiko nuvarė į kapus.

Dėl fašistų galima pasakyti tą patį. Taigi, skurstančiai pasaulio liaudžiai teisėtumo ir geresnį buvį tegalės suteikti tik tvirtai įsigalėjęs grynai demokratizmas ir žmonių apšvieta. Gi bolševizmas su fašizmu yra nauji keliai į kitoniškos formos vergiją. P. Klimka.

("L. Žin.")

Pittsburgiečiai!

Nepamirškite, kad RUGSĖJO 9 D., 1923 m. Amsiejaus ukėje, McKees Rock, Pa. bus tokis piknikas, kokio dar niekas nėra matęs. Šį pikniką rengia Sandaros 43 kuopa, kad užbaigiant vasaros sezoną, galėtų suvažiuoti keletas tukstančių lietuvių ir draugiškai besilinksmindami be žaisdami žaislus, galėtų praleisti vasaros dieną.

Nepamirškite, šis piknikas tai paskutinis šį sezoną, nes su šiuom pikniku atsisveikinsime su žaliomis lankomis, žaliais medžiais ir visa gražiąja vasaros gamta. Į šį pikniką rengiasi netik visi Pittsburgo lietuviai, bet rengiasi ir iš apielinkių, kur beabejo bus mažiausia 5,000 minia! Tad brolau bei sesute, nepasilik namie tą dieną, bet važiuok piknikan, kur linksmai praleisi laiką ir turėsi nemirtinus įspudžius. Rengėjai rengiasi pilnu smarkumu ir viskas nepaprastai bus surengta. Bet netik skanių valgių ir gėrimų, bet bus ir didžiausis programas, kokio dar niekas nėra matęs ir girdėjęs. Tad valio visi į pikniką! Visi Pittsburgo ir apielinkės Sandariečiai. Visi dalyvaukime.

KELRODIS. Kurie nežino ir norėtų atvykti, tai geriausiai iš Pittsburgo paimti West Park karą 26 ant Liberty ir 5-th St., ir važiuoti lig Brown Hotel, o nuo ten trokas daveš iki farmos.

SANDARIEČIAI! PLATINKITE SAVO ORGANĄ "SANDARĄ" IR PRIKALBINKIT NAUJŲ SKAITYTOJŲ, BEI UŽRAŠYKIT SAVO GIMINĖMS.

T. M. D. Reikalai.

Visus raštus, korespondencijas ir straipsnius TMD. reikalais reikia siųsti redaktoriaus V. Širvydo, 193 Grand St., Brooklyn, N. Y. vardu ir adresu.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Peržiurėjus visus TMD. ikšiol išleistus leidinius, galvon ateina štai kas: musų draugija, valdydamosi per kas du metu išrenkamą valdybą, savo knygas leido labai įvairiai. Viena yra didelė, kita mažiukė. Viena apdaryta, kita ne. Kur galima buvo vienas tomas leisti, ten leista trys tomeliai. Vienos knygos popiera tokia, kitos kitokia. Dvi gi yra net pirktos jau atspausdintos. Žodžiu, truko pleno.

Tat, man rodos, reiktų pirmiausia nusistatyti sau teknikinis plenas TMD. knygų leidime, butent, kokio formato, po kiek maždaug puslapių, kokių viršelių, ir tam panašiai. Tada narys, gaudamas iš savo Draugijos knygą, visuomet galės ją dėti vieną prie kitos savo šėpukėje ar lentynoje, ir jau iš pat paviršio pamatys, kad tai TMD. knyga. Visos knygų išleistuvės, leidžiančios vieno ar kelių rašėjų raštus, arba seriją kokių raštų, visados visas knygas tos serijos apdirba vienodai tekniškų atžvilgiu. Tą kiekvienas žino. Todėl ir mums reikia tas padaryti. Kaikurie nariai dažnai tą prisimena. Tada ir valdybai nereikėtų su kiekvienu raštu sukti sau galvos dėlei formato, ir tam panašiai.

Kitas dalykas, tai reikia nustatyti principas leidimo. Apie tą regis jau sykį kalbėjo per tulą žurnalą, siulydamas sekti pavyzdį "Everyman's Library." Priimtiniausias principas butų: (1) parinkti iš pasaulinės literaturos klesikų keletą veikalų ir jieškoti joms vertėjų ir leisti juos nustatytais periodais, sakysime, po knygą į metus; (2) prie to, leisti lietuviams rašytojams ir vertėjams siulyti savus raštus Draugijai ir leisti juos, kad parėmus lietuvius rašytojus, to užsitarnaujančius. Mes iš praktikos žinome, kaip sunku yra gauti iš lietuvių originalių raštų. Todėl jei jų negauname, tai Draugija nieko ir neleidžia. Bet kuomet laikysimės (1), tai nariai iškalno žinos, kad knyga yra gaminama ir tam tikru laiku turės ją gauti. Įsiviešpataus daugiau tikrumo ir nariai geriau laikysis prie Draugijos.

Trečias dalykas, tai viršeliai. Reikėtų kiekvieną knygą leisti su viršeliais, be viršelių gi neivienos. Amerikoje žmogus neturi noro nešti knygą pas knygrišį ir gauti jai viršelius. Todėl visos čia parduodamos knygos esti su viršeliais. Taip ir TMD. reikia laikytis. LDLD. irgi regis taip daro, neleidžia nei vienos knygos be viršelių.

Tai tiek. Dar žodis apie TMD. turimas knygas pas knygių. Pagal paskutinės atskaitos (iki birželio, 1922), knygius turėjo virš 12,000 egzempliorių įvairių knygų. Jos pas jį guli veik be vertės, nes išperkamos povaliai. Ant Centro Sekretoriaus kvietimų nariams padėti jas išleisti tik keletas kuopų energingai atsiliepė. Tat reikia jieškoti joms rinkos "marketo." Literatinis Komitetas buvo pasiųlęs labai gerą propoziciją, butent jieškoti kelių iškeisti jas su Lietuvos išleistuvėmis. Bet ta propozicija labai sunkiai klebinama. O ji yra geriausia: nes gautume ir mes naujų raštų, ir Lietuvoje praplatintume savas knygas. Galima butų jas ir pardavinėti stačiai Lietuvoje, jei keitimų negalima surasti. Bet leisti jas taip gulėti pas knygių be naudos, nėra išrokavimo. Reikia tik pasilikti po keletą apdarytų egzempliorių kaipo TMD. knygyną, o likusias išleisti.

Butų gerai dar, kad sudarius rinkinį iš gražiai apdarytų visų TMD. išleistų raštų, pasiųsti jį Seimo knygynan ir Valstybinian knygynan. Jie nėra turtingi kad galėtų pirktis sau tų raštų, o mes turime savo tautos knygynus šelpti.

Visi užsimokėję nariai dabar gaus "Kandidą," kurį Centro Valdyba nupirko. O Wellso Istorija žadama apie pradžią 1924 metų. Kuopų valdybos, išdalindamos nariams knygas, privalėtų iškolektuoti iš jų 1923 ir 1924 metams duokles, ir prisiųsti Centrui kartu su gerais kuopų viršininkų adresais.

NARIAMS IR KUOPOMS.

Pavasarį buvo išsiuntinėta veikalukas "Emocijos ir jų Kultura". Kitos kuopos gavo ir išdalino. Su viena kita išėjo nesusipratimų. Nariai tuoj rašo į kitus laikraščius skundus ant TMD. Centro Valdybos. Vienos kuopos narys ar valdybos narys rašo "Vienybėje" skundą, kad tai kuopai nepriduota knygos. Knygos buvo siųsta P. Slekaičio vardu, 127 Valley St., Pittston, Pa. Knygos sugrįžo, nes adresatas nepriėmė. Kuopa galėjo rašyt į organą arba Centro Valdybai, o ne į pašalinius laikraščius. Antru kartu gavus tos kuopos atsišaukimą ir adresą "Emocijos" pasiųstos.

K. S. Karpavičius,
TMD. C. Pirm.

KUR APSNUDĖ TMD. KUOPOS.

Šiuo straipsneliu noriu nurodyti skaitytojams tas musų kolionijas, kur galėtų TMD. kuopos rastis, gyvuoti ir didžiulį apšvietos darbą dirbti. Pradėsiu pirmiausia nuo miesto Philadelphijos, Pa., kur, sakoma, randasi į 30,000 lietuvių, o TMD. kuopos kaipir nėra, nes 155 kuopa, kuri daugiau susidėjo iš moterų Richmondo dalyj jau nuo 1922 metų nemoka mokesčių ir dargi buvusi kuopos valdyba nė ant Centro sekretoriaus laiškų neatsako; matomai jau ji, kuopa, "miršta." Pačioje Philadelphijoje jau nuo 1919 m. kuopos nėra. Kaip buvo rengiama maršrutas g. V. K. Račkauskui teko kreiptis prie keletos asmenų, kad Philadelphijoje surengtų prakalbas ir atgaivintų ten buvusias kuopas, bet nė vienas iš ten esančių "veikėjų" neapsiėmė veikti ir prakalbas surengti. Ir taip Philadelphija buvo aplenkta. Ir po senovei ten žmoneliai snaudžia ir musų kulturos reikalais nebesirupina. Šiomis dienomis teko susirašyti su vienu asmeniu ir gauti laiškelis, kurį čia ir paduodu.

"...vyriausias tamstos reikalavimas sutverti TMD. kuopą Philadelphijoje... Turint laiko ir gerus norus yra galimybės tas reikalavimas išpildyti, bet reikia daug darbo prie sutvėrimo TMD. kuopos pridėti. Tamsta patsai įspėjai, kad Philadelphia yra apsnudus, tai šventa teisybė. Čia rodos gyvena apie 30,000 lietuvių; randasi nemažas skaičius inteligentijos, rodos iš paviršiaus į juos žiurint, jie visi yra vidurinės sriovės žmonės, pasak jų pačių "gerbiantis save lietuviai tėvynainiai." Rodos tie "gerbiantys save tėvynainiai" gali sudaryti gerą TMD. kuopą, bet ant nelaimės, jie netik nesirupina TMD., bet ir šiaip jie skeptiškai žiuri net į SLA. ir kitas savo pažiurų organizacijas. Mat mus inteligentija įsigijo apšvietą pati per save, tai jie ir yra tos nuomonės, kad visi lietuviai tą patį gali padaryti, ką jie sveiki dėl savęs padarė. Kiti "geri tėvynainiai" turi savišelpos draugijas, kliubus ir dvi svetaines, jiems rodos, jog jie daug aukščiau apšvietoje stovi, negu kitų kolionijų lietuviai. Kada man tenka girdėti šitaip kalbant juos, tai rodos jie turėtų savęs pasigailėti, jeigu jie tą suprastų. Mano supratimu, jiems reikia aiškinti spaudoje ir tiesiok per spaudą pirštu rodyti į Philadelphią; suteikti daugiau žinių apie TMD. (spaudoje jau rodos gan tankiai buna žinių apie TMD. ir jos darbus. Taipgi dabar C. V. rengia brošiurą vientik apie TMD. —Sek.). Kiek man teko patirti iš darbo žmonių yra labai geras sentimentas, tik reikia daugiau tą progą panaudoti tam sentimentui.

Apie metus laiko atgal čia nebuvo galima nė užsiminti apie lietuvių kulturos reikalus, nes čia siautė epidemija bolševizmo, visi tik laukė revoliucijos! Net ir pustautininkai užsiziopsojo bežiurėdami į revoliucionierius užmiršdami savo tautos kulturinį darbą; tik dasiprotėjo tada, kada bolševikai pradėjo draugijų kasas tuštinti badaujančiai Brooklyno "NeLaisvei." Visos nebolševikiškos prakalbos ir susirinkimai visada budavo išardyti, tik dabar toji epidemija žymiai atslunga ir jau prasiblaivėjusių gerų žmonių randasi."

Toliau laiškelio autorius atsiprašo, kad negalįs pakol kas viešai veikti ir sutverti TMD. kuopos, bent tik iš šalies galįs prigelbėti. Man reikės daugiau jieškoti veikiančiųjų žmonių, kurie butinai Philadelphijoje turės sutverti TMD. kuopą ir joje smarkiai veikti. Lietuviai pakils tik tada, kada turės savo vaisingą didelę literaturą, ypač mokslo srityje. Mes keldami lietuvių literaturą čia Amerikoje ir ją daugindami visur sykiu prisidėsime ir prie Lietuvos išliuosavimo, prie pilnos nepriklausomybės; padėsime išliuosuoti ir Rytų (Vilniaus) teritoriją, nes lenkai ir kiti pamatys, kad pas mus yra jau literatura, dailė, menas, teatras, opera, etc. Svarbiausia, leisdami gerus veikalus, kaip jau dabar pradėjome leisti Wells'o, ir gražiai — dailės atžvilgiu, išleisdami, gausime kitų tautų pagarbą; taipgi leisdami savųjų rašytojų veikalus, juos, rašytojus, sušelpsime, taip kad jie galės dar daugiau pasidarbuoti musų lietuvių kulturai kurdami-tverdami naujus veikalus, kurinius.

Prisimindamas čia apie Philadelphijos lietuvius, kurie pas save neturi TMD. kuopos ir kurie skaitys šiuos žodžius, meldžiu labai gražiai, man parašyti laiškelį, o aš nurodysiu viską, kaip galėtumėt pas save turėti TMD. kuopą ir visi joje veikti.

J. SEKYS.

(Bus daugiau)

SVARUMU UŽAUGO 36 SVARUS.

"Dabar aš pilnas gyvumo kaip 25 metų."

Ponas Edgar P. Crouse, New York City, sako: "Rašau jums šitą laišką, pranešdamas jums apie stebuklingas Nuga-Tone'o veikmes. Išsigydės 56 votis ir skaudulius aš buvau visai sugriuvęs; buvau niekam nevertas. Mano svarumas nupuolė nuo 168 svarų iki 138. Dar nesuvartojęs Nuga-Tone bonkelės aš žinojau, kad aš atradau tinkamą vaistą. Turėdamas 45 metus aš esu pilnas gyvumo, kokiu aš buvau budamas 25. Dabar aš sveriu 175 svarus." Silpni, nervuoti, išblyškę, sunykę žmonės, atsigriebiantieji nuo kokios sunkios ligos atras Nuga-Tone'ą vienu geriausių pasaulyje sveikatos ir stiprumo taisytoju. Pamėgink jį pats ir įsitikink. Vienam pilnam mėnesiui gydytis tik $1.00. Nuga-Tone'ą pardavinėja visi geresni aptiekininkai garantuodami, kad suteiks pilną patenkinimą, arba pinigai bus sugrąžinti (garantiją rasi prie kiekvienos bonkelės), arba tiesiog pasiųs apmokėtu paštu National Laboratory, 1038 S. Wabash Ave., Chicago, pasiuntus jiems $1.00.

PALANGA. Trečiadienį š. m. 1 dieną besimaudydamas Palangos juroje prigėrė 3 p. pulko leitenantas Petras Alekna. Palaidotas š. m. 3 dieną Palangos katalikų kapuose.

STRAIPSNIS XVIII.
Pramokinimas Puslės.

Yra daug sunkiau kudikį pramokinti sukontroliuoti savo šlapumo pusle. Abelnai, ta pati sistema gera kaip aną sykį minėjome. Suprantama, kudikį ant puodo reikia sodinti dazniau, gal but kas valandą, jei jis nemiega. Laipsniškai jį galima inpratipti parodyti kada jis nori šlapintis.

Verkimas.

Verkimą negalima skaityti papratimu pas kudikį, nes tai vienatinis budas kuriuo jis pareiškia savo norus. Jei sykį kudikis patirs, kad verkimas duos ko jis nori, jis pripras perdaug tą privilegiją vartoti. Sunku tą papratimą panaikinti, bet yra galima prižiurėti, kad visko jam but kas reikalinga, ir pavelijant jam verkti iki užmigs. Bet jei kudikis verkia prisimygęs, be jokios matomos priežasties, motina gali nužvelgti ligą. Paprastai kudikis nori kad jį paimtų ant rankų ir bovytųsi, ir jei motina jam pasiduos tai turės kaprizą, lėpuną.

Lovos Prišlapinimas.

Mažai kudikiai turi papratimų kuriuos taip sunku panaikinti kaip šlapinimasi lovoje. Pas senesnius kudikius priežastis gali buti kokiame nors nervų suirime, bet didumoje atvejų butų stoka pirmais mėnesiais nuolatinio ir atidaus pratinimo kontroliuoti savo puslę. Senesniems vaikams nereikia duoti skystimų vėlai po pietų.

Nuramintojai-Zabovos.

Nuramintojų kudikiui nereikia duoti. Apart to, kad jie nešioja bakterijas, šie daiktai gali iškraipyti kudikio išvaizdą. Piršto čiulpimas irgi yra blogas inprotis. Reikia neatlaidžiai pirštą iš burnos atimti, o kudikio domę nukreipti kur nors kitur, arba prisegti spilkute rankoves prie šono.

Per keletą gentkarčių tukstančiai Lietuvių motinų išaugino savo kudikius su Borden's Eagle Pienu. Jos tą darė dėlto, kad jų draugės rekomendavo tą pieną ir dėlto kad rado jį užganėdinančiu. Bet, ant nelaimės, daugelis Lietuvių motinų niekados nebuvo pilnai informuotos kodėl jos apturėjo šitų puikių rezultutų. Eagle Pienas yra puikiausias ir gryniausias iš šviežio, saldaus, riebaus pieno tinkamai sumaišytas su rupestingai apgrynintu sukrumi, ir padaro kudikiams maistą, kuris yra geriausias duoti kada motinos pieno neužtenka, arba jis nėra tiek stiprinantis kaip reikėtų.

Idant Lietuvės motinos žinotų kaip vartoti Borden's Eagle Pieną, The Borden Company atspausdino Lietuvių kalboje pilnas penėjimo instrukcijas parodančias kaip priruošti Borden's Eagle Pieną kudikiams įvairių amžių. Jei norit kopiją šitų instrukcijų, išpildykite vieną iš kuponų paskelbimuose, kuriuos matysit musų laikraštyje, ir pasiųskit jį kompanijai, o ji noriai prisiųs visai dykai, su puikia kudikių knyga.

Skaitykit šituos straipsnius kas sąvaitę ir pasidėkit ateičiai.

NEPAPRASTAS PASIULYMAS LYTIŠKAI NUSILPNĖJUSIEM VYRAMS.

Lytiškai nusilpnėję vyrai, kaipo nervuoti, išgyja ant visados. Išsigydysit vartodami NOVO. Todėl, ir galima pavadinti stebėtinu, kuris jau tukstančius išgydė lytiškai nusilpusius vyrus. Jei varginą nerviškas nusilpnėjimas, jei nustojęs vyriškumo, jei turite melankoliją, šaltas rankas ir kojas, galvą skauda, skaudėjimą ar ba vidurių užkietėjimą, iš priežasties paeina baisus sapnai ir abelnai kas tik apsireiškia žmonėse. Kaip pasinaudojo kiti, tai pasvtiksit ir jus naudojant NOVO. Tą budą vartojant, trumpame laike tapsite tvirtu, sveiku laimingu, jei tik laiku vartosit. Pavyzdžiui, kad pertikrinus jus tuomi, pasiųsime NOVO ir tikrai persitikrinsit, pasiųsim VELTUI tiek, kad pilnai užteks ant 15 dienų, jei tik prisiųsite pavardę antrašą ir 50c. pašto ženkleliais arba pinigais apmokėjimui persiuntimo lėšų. Meldžiu atkreipti atydą, kad tai ne yra per mažas pamėginimui pakelis, užteks ant 15 dienų. Šis pasiulymas yra ant aprubežiuoto laiko. Parašykit mums be vilkinimo, paminėdami laikraščio vardą, kuriame matėme šį paskelbimą, o mes išsiųsime minėtas gyduoles tuojaus. (37)

NOVO COMPANY
Box 33, Dept. 44, Brooklyn, N. Y.

KODEL

Visiems REIKIA Skaityti "TELEGRAMAS"

Jis savo Turiniu yra Tikras Lietuvių Laikraštis.
Jis Tikrai Rupinasi Plačios Visuomenės Reikalais.
Jis yra Tikras Apšvietos Šaltinis.
Jis yra Uolus Musų Tautos Gynėjas.
Jis yra Pilnas Įvairių, Įdomių Straipsnių ir Žinių, ir Jis yra Pigiausis už visus kitus musų laikraščius, nes Jo prenumerata TIK $1.00 metams.

UŽSIRAŠYK JĮ ŠIANDIEN!

TELEGRAMAS
666 WEST 18-th STREET, CHIAGO, ILL.

PASISKUBINKIT UŽSIRAŠYTI "DIRVĄ"

Nuo 25-to numerio "DIRVOJE" spaudinama garsaus viso pasaulio literaturoje Eugene Sue Romanas antgalviu "Amžinasai Žydas." kaina metams $2.

NAUJAUSIOS KNYGOS IŠ LIETUVOS

Tik ką gavome naujų kny gų iš Lietuvos.

1) Kurybos Keliai, iliustruota, kaina $1.; 2) Gaigės, dvimėnesinis žurnalas, iliustruotas, NN. 1 ir 2, kaina po $1; 3) Kauno miesto albumas, 54 paveikslai Kauno, kaina $1; 4) Traukinys, Juozo Tysliavos eilės, kaina 25c.; 5) Kelionė aplink pasaulį per 80 dienų, Julio Verno, su Kalpoko pieštais paveikslais, kaina $1; 6) Ant Politikos Laktų. Politinio šaržo Albumas 35 spalvuoti paveikslai. Piešė Ad. Varnas, tekstą parašė Vaižgantas, kaina $2. Agentams nuleidžiame nuošimtį. Reikalaujame agentų visuose miestuose. Geros sąlygos. Smulkesnis aprašymas telpa "Dirvoje." Užsakymus su pinigais siųskite sekančiu adresu:

"DIRVA" 7907 Superior Avenue, Cleveland, Ohio.

SUSIVIENIJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PAŠALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAS ARTI $500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta $248,587.80 pomirtinių. Pašalpų išmokėta $247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai priimami nuo 18 iki 50 m. amžiau. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynę" dovanai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — $150, 300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — $6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaitę.
platesnių informacijų kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

Didelės Dovanos

Laikraštis "VIENYBĖ" eis TRIS SYK SĄVAITĖJE pradedant su RUGSĖJO 1 D., 1923 M. Prenumerata nuo naujų metų $4.00.

Visiems, kurie naujai užsirašys laikraštį "VIENYBĘ" metams, gaus dvi dideles dovanas. Vajus prasideda su Birželio 1 d., 1923 m. ir baigiasi su Sausio 1 d., 1924 m. Tik tam laikotarpyje bus duodamos dovanos.

DOVANOS

1. — $1.50 vertės naudingų ir gerų knygų pasirenkant iš 6 grupių.

2.—Kas prieš naujus 1924 metus užsirašys "VIENYBĘ" ant metų tam metinė prenumerata TIK $3.50.

Adresuokite:

"VIENYBĖ"
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienraštis pasaulyje.
NAUJIENAS leidžia darbo žmonės darbo žmonėms.
NAUJIENŲ Metinė Biznio Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tiems, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS.
NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje $7.00. Lietuvoje $8.00.

NAUJIENOS
1739 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

SVEČIAI NEBUVĖLIAI.

Šiomis dienomis "Sandaros" Redakcijoj ir Administracijoj lankėsi svečiai nebuvėliai: gerb. A. J. Povilaika iš Waterbury, Conn ir gerb. P. A. Lukšis iš Newark, N. J.

Gerb. A. J. Povilaika yra žymus Waterburio veikėjas pažangiųjų lietuvių tarpe. Jis yra daug triuso padėjęs auklėjime SLA., TMD. ir A. L. T. Sandaros. Jo pastangomis su kitais pažangios dvasios lietuviais Waterburiečiais liko suorganizuota Sandaros 11 kp., jai ilgą laiką pirmininkavo ir auklėjo, kuri daug finansinės paramos yra suteikus organui. Pereitais metais gerb. A. J. Povilaika buvo išvažiavęs Lietuvon ir manė ten apsigyventi pradėdamas kokią biznio šaką, bet susitikęs su nemaloniomis aplinkybėmis dėl sugrįžusių Amerikiečių dar daug pasitaiko — priverstas buvo palikti savo tėvynę ir grįžti atgal Amerikon. Gerb. Povilaika papasakojo daug nelinksmių incidentų, su kuriais susiduria Amerikiečiai Lietuvoje iš katalikiškos Lietuvos valdininkų pusės. Gerb. A. J. Povilaikos nuomone, kad Amerikiečiai lietuviai galėtų pataisyti tuos netobulumus Lietuvoje tik stodami į pažangias organizacijas, kaip kad yra Sandara, žengti progreso keliu ir duoti Lietuvos gyventojams kiek galima daugiausiai pažangiųjų laikraščių. Taipgi p. Povilaika papasakojo, kad Waterburio Sandariečiai rengiasi į didelį partijinį darbą, kada oras atvės.

Antras svečias P. A. Lukšis yra Newarko biznierius ir Sandaros platintojas. Jis pareiškė, kad Newarko Sandariečiai darbuojasi gerai, ir pageidavo, kad Newarkan butų prisiųstas kalbėtojas, kuris galėtų pajudinti daug gyvesnį veikimą. Gerb. P. A. Lukšis jau nuo seno darbuojasi Sandaros labui ją platindamas.

PERSIPIOVĖ GERKLĘ.

Tulas George J. B. Mellor, 35 metų, 420 Dorchester Ave., So. Bostone su britva persipiovė gerklę savo namuose budamas sykiu su savo motere. Nuvežtas ligoninėn tuoj mirė. Moteris pasakė, kad jis buvo sergantis ir ilgas laikas kaip nedirbo.

300 ITALŲ RENGIASI KARĖN.

Pietro Cardoni, vadas Italų legijono headquarters 110 Salem St., Bostone, pasiuntė Italijos premierui Mussolini sekantį kablegramą: "Širdingai apvertindami jusų energišką akciją apgynimui Tautos garbės, 300 Bostono karės veteranų yra pasirengę ant jusų pareikalavimo. Viva l' Italia."

Komandyras Cardoni sako, kad visi legijono nariai yra dalyvavę pasaulinėje karėje, jų yra sužeistų ir apdekoruotų. Reiškia, Amerikoje gyvenanti švento Tėvo vaikai yra pasirengę užgrobimui svetimų kraštų. Tai kaszin kaip pasielgtų lietuviai, jei išgirstų trimito balsą, kad musų broliai eina atvaduoti sostinę Vilnių?

SUMUŠĖ IR APIPLĖŠĖ LIETUVĮ.

Pranas Šiugžda, 35 metų, 244 D St., So. Bostone liko sumuštas ir apiplėštas ant $70 pereitos nedėlios vakare. Jis yra pavojingame padėjime miesto ligoninėje.

Jis sėdėjo savo namo kuknėje, kada nematant iš užpakalio prie jo priėjo vyras ir su amariu skėlęs jam į galvą atėmė jo pinigus.

Dabar policija jieško plėšiko, kuris esąs apie 20 m. 5 pėdų ir 7 colių aukščio, sveria apie 145 svarus.

So. Bostono lietuviams reikia buti atsargiems, nes panašių atsitikimų So. Bostone buna daug.

BALIUS PAVYKO.

Rugsėjo 3 d. (Labor Day) vietinė S. L. Šv. Kazimiero D-ja surengė savo 34-tą metinį balių, kuris gan gerai pavyko, nes publikos buvo virš 400 ypatų. Balius buvo Lietuvių Salėje E ir Silver Sts., So. Bostone.

Reikia pažymėti, kad minėta Draugija yra viena iš žymiausių So. Bostone. Ji netik, kad yra skaitlinga nariais ir turtinga finansais, bet sykiu teikia didelę paramą savo nariams ligoje ir yra atsižymėjus gausiomis aukomis labdaringiems Lietuvos reikalams. Patartina kiekvienam priklausyti prie šios draugijos. **Rep.**

443 GIRTI SUAREŠTUOTA Į DVI DIENAS.

Per pereitas dvi švenčių dienas Bostono gyventojų tarpe suareštuota 443 už prisigėrimą "naminės." Apie pustuzinis taip buvo prisitraukę, kad turėjo atiduoti į ligoninę dėl išpumpavimo lauk namų darbo skystimo.

PASIBAIGĖ VASAROS SEZONAS.

Pereitą panedėlį (Labor day), pasibaigė vasaros sezonas ir liko uždarytos miesto maudynės. Į Nantasket maudynes buvo suvažiavę minia apie 250,000. Toki skaitlinga minia taip ramiai praleido dieną, kad tik vienas areštas buvo pasitaikęs. Automobilių buvo apie 70,000.

SUSIRINKIMAS

A. L. T. Sandaros 7 kp. seredoje, rugsėjo 12 d., 1923 m. Sandaros Salėje, 327 E St., So. Bostone. Visi nariai kviečiami į susirinkimą, yra daug svarbių reikalų, įpač kaslink prisirengimo prie Sandaros Naujosios Anglijos Apskričio suvažiavimo, kuris įvyks rugsėjo 30 d., šių metų. Rašt. **J. Nauburis.**

SVARBUS SUSIRINKIMAS.

A. L. T. Sandaros 78 moterų kuopos susirinkimas bus seredoje, September 5 d., 7:30 val. vakare, Sandaros Salėje, 327 E St., So. Bostone.

Šis susirinkimas bus labai svarbus, tad visos narės yra kviečiamos dalyvauti ir naujas nares atsivesti, nes pradėsime rudeninį veikimą ir vėl parodysime, ką So. Bostono Sandariečtės gali.

Kviečia Valdyba.

NEPAMIRŠKITE

Visi važiuokite į Norwoodo Sandariečių pikniką, nedėlioje. Skaitykite Skelbimą.

PARSIDUDA PIGIAI

6-IŲ ŠEIMYNŲ NAMAS, South Bostone, pačiame pajuryj, su įtaisymais. Galima nupirkti su $1,500 įnešimo. Rendų neša $1166 metams. Turi buti parduotas greit. Dėlei platesnių informacijų kreipkitės pas

A. F. KNEIŽYS,
494 Broadway, So. Boston, Mass
Tel. S. B. 0770.
arba **308 E. 9-th St., So. Boston.**
Tel. S. B. 1696.

Fr. Žyvatas

Parduodu laivakortes, geriausių laivų kompanijų. Perku ir parduodu namus ir farmas (Real Estate). Apdraudžiu nuo ugnies namus, automobilius ir tt.
OFISO ADRESAS:

1836 N. Main St.,
Scranton, Pa.

MIRĖ AUTOMOBILIUJE VAŽIUODAMAS.

Pereitos nedėlios ryte, tulas Thomas H. Mahoney, su savo motere važiavo automobiliuje iš Nantasket Beach bažnyčios. Kada moteris sustabdė automobilių ir atsigrįžo į savo vyrą, pamatė, kad jis negyvas. Mahoney yra 37 metų, gyvena Cambridge, Mass. Jis per 15 metų buvo mėsos inspektorium Agrikulturos departamente, jis buvo sveikas, neturėdamas nė mažiausios ligos.

Išvažiavimas!

Rengia A. L. T. Sandaros 7 kp. iš South Boston, Mass.
NEDĖLIOJE, RUGSĖJO 16 D., 1923 M.
Ant Kazakevičiaus Ukės, 136 Liberty St., Randolph, Mass.
Gerbiamieji!

Kviečiame visus į šį paskutinį šios vasaros išvažiavimą, kur bus gražiausias atsisveikinimas su lankomis, žaliais medžiais ir vasaros gražumais.

Taipgi bus visokių žaislų, dainų, gėrimų ir valgių. Tad naudokitės proga ir važiuokite į išvažiavimą.

Kviečia RENGĖJAI.

Lietuviški šokiai!

Rengia Lietuvių Koperatyviš
ka Bendrovė E. Cambridge.
Valgomų Daiktų Krautuvė,

RUGSĖJO-SEP. 8 Dieną 1923 M.

Malta Hall, Prospect St., Cambridge, Mass.
Pradžia 7-tą val. vakare.

Nuoširdžiai kviečiami visi dalyvauti šiame baliuje, kaip šėrininkai taip ir pašaliniai. Orkestra gros lietuviškus šokius. Bus taipgi ir visokių gardžių užkandžių ir šaltakošės. Kurie neateisite, tai ilgai gailėsitės. Įžanga: vyrams 45c., moterims 35c.
Visus kviečiame dalyvauti KOMISIJA.

PASKUTINIS ŠIO SEZONO

PIKNIKAS

RENGIA SANDAROS 33 KUOPA, NORWOOD, MASS.
RUGSĖJO SEPTEMBER 9 D., 1923 M.
ANT VLADO SHAMEKLIO UKĖS,
EVERETT ST., ELLIS, MASS.
(Jei lytų, tai bus rugs. 16 d.)

Kurie norite gražiai laiką praleisti, tai atvažiuokite į viršminėtą pikniką. Ukė yra viena iš pražiausių, nes yra didelė lygi pieva, aplink apaugusį medžiais, kur galima linksmai žaisti.

Taipgi kviečiame visas Naujosios Anglijos Sandaros kuopas į musų Pikniką, kaikurios jau pasižadėjo skaitlingai dalyvauti, tikimės, kad nė viena neatsisakys. Taipgi kviečiame visus, kas tik myli linksmai laiką praleisti, bus skanių valgių, gėrimų ir visokių žaislų. **Kviečia RENGĖJAI.**

P. S. Automobiliais reikia važiuoti Norwoodo keliu iki Everett St., Ellis, Mass., ten užsukti po kairei tiesiai į pikniką. Karais reikia važiuoti iki Forest Hill, nuo ten paimti Washington and Grove St. važiuoti iki Grove St., ten paimt Norwoodo arba Walpole karus ir važiuoti iki Everett St., ten išlipus eiti po kairei keliu tiesiai vieton.

Pranešimas Lietuviams

J. L. Pašakarnis O. D.
AKIŲ SPECIALISTAS.

Persikraustęs į nuosavus namus — naujo ofiso adresas:
447 Broadway, South Boston, Mass.
Tarpe F ir Dorchester Sts.

SO. BOSTON HARDWARE CO.

Kad mes perkėlę savo krautuvę į naują patogesnę vietą, teikiame vietos lietuviams visokį patarnavimą. Mes netik, kad užlaikome visokių reikmenų, bet sykiu taisome: siuvamas mašinas, baisekelius, žirkles, kirvius ir visokius kitokius dalykus. Visais reikalais kreipkitės į:

SO. BOSTON HARDWARE CO.
379 Broadway, So. Boston, Mass.
J. KLIMAS ir P. BOLYS, Savininkai.
Tel. So. Boston 0122.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Europiškų ir visokių lietuviškų šaknų.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėjimo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptingų ligų ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, sučėdysite pinigus ir sveikatą. Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pašaukiame geriausius daktarus per telefoną visai uždyką.

H. CABITT.
100 SALEM STREET, BOSTON, MASS.

PARSIDUODA

6-ių kambarių namas su elektros šviesomis, 9 akeriai žemės. Savininkas nori parduoti į trumpą laiką, nes rengiasi važiuoti Lietuvon. Platesnių informacijų atsišaukite per laišką.

A. R.
BOX N. 13, Medway, Mass.

DABAR JIS VĖL JAUČIAS KAIP JAUNAS ŽMOGUS.

Sako Nuga-Tone yra geriausis vaistas pasaulyj stiprumui taisyti.

"Aš vartojau Nuga-Tone'ą ir galiu tikrai pasakyti, kad tai yra geriausis pasaulyje vaistas šiandien seniems sugriuvusiems vyrams ir moterims. Jis suteikia stiprumą kunui ir nervams; jis ištraukia visokį skausmą iš kuno ir suteikia tyrą, gausų, raudoną kraują ir priverčia senus žmones vėl jaustis jaunais. Suvartojęs vieną bonkelę Nuga-Tone'o aš jaučiuos kaip naujas žmogus. Ką nevalgydavau niekas man netikdavo; mane išpusdavo, vidurius iškeldavo ir aš turėdavau baisų skaudėjimą. Esu 71 metų amžiaus. B. F. Cozine, Bedford, Mo." Nuga-Tone taip pat gerai veikia jauniems vyrams ir moterims, kaip jis veikia seniems vyrams ir moterims. Pamėgink jį pats ir įsitikrink. Vienam pilnam mėnesiui gydytis tik $1.00. Nuga-Tone'ą pardavinėja visi geresnieji aptiekininkai pozitingai garantuodami, kad suteiks pilną patenkinimą, arba pinigai bus sugrąžinti (garantiją rasi prie kiekvienos bonkelės), arba pasiųs tiesiog apmokėtu paštu National Laboratory 1038 S. Wabash Ave., Chicago, pasiuntus jiems $1.00.

PAVEIKSLAI

Kurie buvote Sandaros Piknike, liepos 4 d., Framingham, Mass., kur buvo traukiami paveikslai, tai jei norite gauti užsisakykite. Sampalus galite matyti Sandaros ofise. Paveikslai labai gražus, 4 pėdų ilgio ir 8 colių platumo. Iš kitų miestų kreipkitės pas

J. T. ČERNIUS,
8 Vernon St., Worcester, Mass.

Bell Phone: Oregon 0863-J.
Dr. Ignotas Stankus
1210 So. Broad Street
Philadelphia, Pa.
LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokes ligas) IR CHIRURGAS (daro visokes operacijas).
OFISA VALANDAS:
Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 ki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedeliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Tel. So. Boston 3520
Namų Tel. Aspinwall 0870
ADVOKATAS
A. O. ŠALNA (SHALNA)
LIETUVIS ADVOKATAS
Baigęs du Universitetu Cornell University su A. B., G. Washington Univ. su LL. B.
"Darbininko" Name
(antros lubos)
366 W. Broawday, So. Boston.

UŽSIRUKYKITE!

Geriausi Cigarai
22 Karat 8c.; 2 už 15c.
Westwood 10c.; 10 už 95c.
Unijistų rankom dirbti.
MAX SCHUBERT
Fabrikantas
473 W. Broadway ir
Dorchester Street,
So. Boston, Mass.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietos ir apielinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausią kainą negu kiti. Į apielinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:

P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.

3 Automobiliai

Turi buti greitai parduoti, Buick coupe 1920 metų naujai sutaisytas ir numaliavotas, prekė $750.00. Studbaker 1918 metų, septynių pasažierių gerame padėjime, prekė $175.00. Badilac 1915 metų septynių pasažierių naujai sutaisytas ir numaliavotas, prekė $450.00. Mes parduodame senus automobilius pigiai todėl, kad mes juosius gauname **mainais** ant naujų Buick automobilių.

NAUJI BUICK'AI 1924

Jau čionai ir mes parduodame juos ir taipgi išmainome ant senų. Taipgi parduodame visokias automobilių dalis (parts), išmainome senas baterijas ant naujų. Parduodame visokias automobilių reikmenis Lietuvių garadžiuje prie "Court House."

BROADWAY GARAGE.
541 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 1370.

Vienatinė Lietuviška Bostone
APTIEKA
Receptus sutaisom Europos ir Amerikos Daktarų.
Užlaikom visokius vaistus, nuo įvairių ligų. Taipgi visokias šaknis, žoles ir žiedus.
Tikra Lietuviška Trejanka 50c.
Prisiunčiame Vaistus ir per paštą.
Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos "VAISTIJOS."
Jeigu kokių nors vaistų negautumet kitur, rašykit pas mus, mes turime. Atsakymui prisiųskite pašto ženklelį.
K. ŠIDLAUSKAS
Provizorius.
373 W. Broadway.
So. Boston, Mass.

Dr. Tessmer
DENTISTAS
306 Main St., Worcester, Mass. viršuj "Iver Johnson" krautuve
Patyręs dentistas prieinamos kainos. Atdara 9 A. M. iki 6 P.M. Nedėliomis 11 iki 12 P,M,
Tel. 3310 Park.

Ofiso Tel. S. B. 441
W. Newton 1463-W.
Lietuvys Advokatas
Veda visokias provas, kaip tai: civiliškas ir kriminališkas; padaro visokius dokumentus prie pirkimo ir pardavimo.
FRANAS J. KALINAUSKAS,
414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

Tel. So. Boston 270.
DR. JOHN MacDONNELL, M. D.
Galima susikalbėti ir lietuviškai.
Ofiso valandos:
Rytais iki 9 val.
Po pietų 1 iki 3
Vakarais 6 iki 9.
536 Broadway, So. Boston.

Išegzaminuojam akis ir pritaikom akinius.
H. S. Stone O.D.
Akių Specijalistas.
399a Broadway,
Tarpe E ir F gatviu, South Boston.

Dr. Paul J. Jakmauh
(Jakimavičius)
Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.
509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston. Mass.
Telephone South Boston, 502

Tel. S. B. 2488.
DR. J. C. LANDŽIUS - SEYMOUR
Lietuvis Gydytojas.
Valandos 9-11 2-4 6-9.
506 Broadway,